

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Θωμάς Ζωγράφος Δημήτρης Μπέσσας Ελεονόρα Μπέσσα

Εικαστικά

Α' & Β' Δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

**Εικαστικά
Α' & Β' Δημοτικού**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Θωμάς Ζωγράφος , Καθηγητής Καλλιτεχνικών Β/θμιας Εκπαίδευσης Δημήτρης Μπέσσας , Καθηγητής Εικαστικών στο Π.Τ.Δ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας Ελεονόρα Μπέσσα , Δασκάλα
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Όλγα Ζιρώ , Απόφοιτος Α.Σ.Κ.Τ., Μ.Α. Ιστορίας της Τέχνης Σωτηρία Λαζάρου , Σχολική Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων Β/θμιας Εκπαίδευσης Σταμάτης Σινιώρης , Δάσκαλος
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Εύα Μπαζού , Σκιτσογράφος - Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Βασιλική Αναστασοπούλου , Φιλολόγος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Γιώργος Σιγάλας , Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων του Π.Ι.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Ιωάννης Τσιρίκος , Δάσκαλος
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Κωνσταντίνος Πανιάρας , Εικαστικός Καλλιτέχνης
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

Πράξη με τίτλο:

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή
υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση
το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

Η επανέκδοση του παρόντος βιβλίου πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος» μέσω ψηφιακής μακέτας, η οποία δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ / ΕΠ «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» / Πράξη «ΣΤΗΡΙΖΩ».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Οι διορθώσεις πραγματοποιήθηκαν κατόπιν έγκρισης του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Θωμάς Ζωγράφος Δημήτρης Μπέσσας Ελεονόρα Μπέσσα

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε

Η συγγραφή και η επιστημονική επιμέλεια του βιβλίου πραγματοποιήθηκε
υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Εικαστικά Α' & Β' Δημοτικού

Τα σκίτσα του βιβλίου

Κάθε φορά που θα βλέπεις τα παρακάτω σκίτσα θα ξέρεις ότι σημαίνουν...

Έργα καλλιτεχνών

Ιδέες για δημιουργίες

Οι δικές μας δημιουργίες

Παρατηρώ τη φύση και το περιβάλλον

Μικροί μας φίλοι

Το βιβλίο αυτό είναι γεμάτο ζωγραφιές και όμορφες εικόνες.

Άλλες είναι φωτογραφίες από τη φύση, άλλες από δημιουργίες που έφτιαξε ο άνθρωπος για τις καθημερινές του ανάγκες και άλλες δείχνουν έργα τέχνης που έφτιαξαν μεγάλοι καλλιτέχνες.

Θα παρατηρήσετε πράγματα που τα ξέρετε αλλά ίσως δεν τα είχατε προσέξει πολύ.

Θα ανακαλύψετε καινούργιες γνώσεις, θα θαυμάσετε την ομορφιά που υπάρχει γύρω σας σε απλά πράγματα και θα καταλάβετε ότι όλοι οι καλλιτέχνες διδάχθηκαν από τη φύση και δημιούργησαν τα έργα τους εμπνευσμένοι από αυτήν.

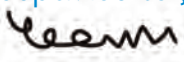
Θα δείτε πολλές ζωγραφιές και κατασκευές που έφτιαξαν παιδιά σαν εσάς.

Με αφορμή αυτά τα έργα μπορείτε και εσείς να φτιάξετε τα δικά σας και να γίνετε μικροί δημιουργοί που θα παρατηρείτε, θα πειραματίζεστε, θα ψάχνετε και θα δημιουργείτε με φαντασία στο σχολείο και στον ελεύθερο χρόνο σας.

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

A1. Παντού γραμμές	10
A2. Ο κόσμος όλος με σχήματα	14
A3. Η γέφυρα του ουράνιου τόξου	18
A4. Μορφές... από και 	23
A5. Χρωματογράμματα	25

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Μικρός περίπατος στη φύση

B1. Με το πινέλο και τα χρώματα της φύσης	30
B2. Η παλέτα των λουλουδιών	34
B3. Πρόσωπα που μιλούν	39
B4. Ένα παιδί ζωγραφίζει τ' άστρα	43
B5. Τέχνη της γης	48

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Και άλλες ιδέες για δημιουργία

Γ1. Στο εργαστήρι του Δημήτρη Μυταρά	54
Γ2. Μικρά γλυπτά	57
Γ3. Αιωρούμενα παιχνίδια	61
Γ4. Παιχνίδια με τον άνθρωπο	65
Γ5. Μια ιστορία για φρούτα	69

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Ταξίδια στον φανταστικό κόσμο των δημιουργών

Δ1. Ταξίδια με τον ζωγράφο της χαράς και του ονείρου	76
Δ2. Άνθρωποι στη σειρά	79
Δ3. Καράβι που ταξιδεύει στο όνειρο	82
Δ4. Το ραντεβού των σκουπιδιών	83
Δ5. Ο Πάουλ Κλέε μιλάει με ένα παιδί	86

Ενότητα Α

Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Όπως το Α, το Β, το Ε, το Θ, το Π, το Ρ, το Ω και τ' άλλα γράμματα φτιάχνουν λέξεις και οι λέξεις σχηματίζουν προτάσεις, έτσι και η καμπύλη με την ευθεία και τις άλλες γραμμές, παρέα με το τρίγωνο, το τετράγωνο, τον κύκλο και τ' άλλα σχήματα και μαζί τους το κίτρινο, το κόκκινο και το μπλε φτιάχνουν τις ζωγραφιές σου.

Το αλφαβητάρι χρειάζεται για να γράψεις και οι γραμμές, τα σχήματα και τα χρώματα είναι απαραίτητα για να ζωγραφίσεις.

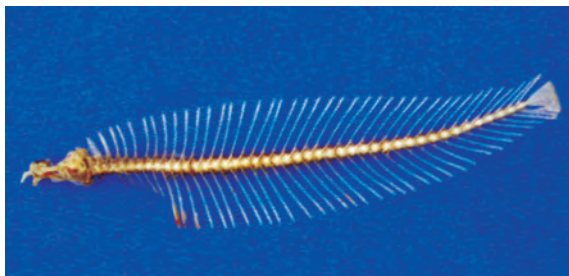

A1. Παντού γραμμές

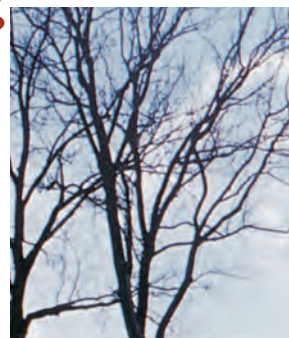
Παρατήρησε τις **γραμμές** που υπάρχουν στο φύλλο, στο ψαροκόκαλο, στο δέντρο και στο σαλιγκάρι (εικ. 1, 2, 3, 4).

2

3

4

Μπορείς να βρεις και άλλες γραμμές μέσα στη φύση;

6

5

Η μεγάλη γραμμή του ποταμού μέσα στην κοιλάδα (εικ. 5).

Ένα μεγάλο σαλιγκάρι με κεραμίδια πάνω στο χιόνι... Και το ποτάμι του χιονιού με μπλε χρώμα (εικ. 6, 7).

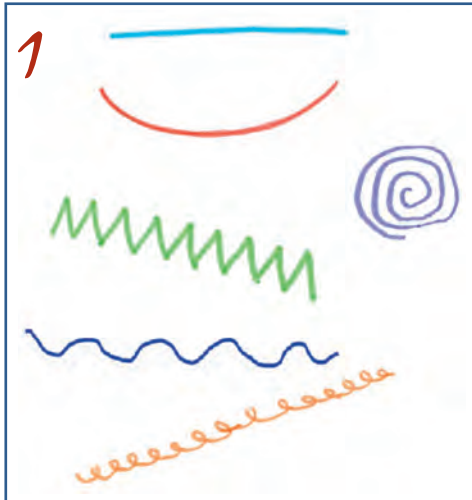
7

Σχεδιάστε και εσείς τις γραμμές που θέλετε στο χιόνι, στην άμμο και στο χώμα.

Ζωγραφιές γεμάτες γραμμές

Μπορούμε να φτιάξουμε γραμμές με μολύβια, μαρκαδόρους, κηρομπογιές, κάρβουνα και πινέλα (εικ. 2).

ΔΩΣΕ ΟΝΟΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

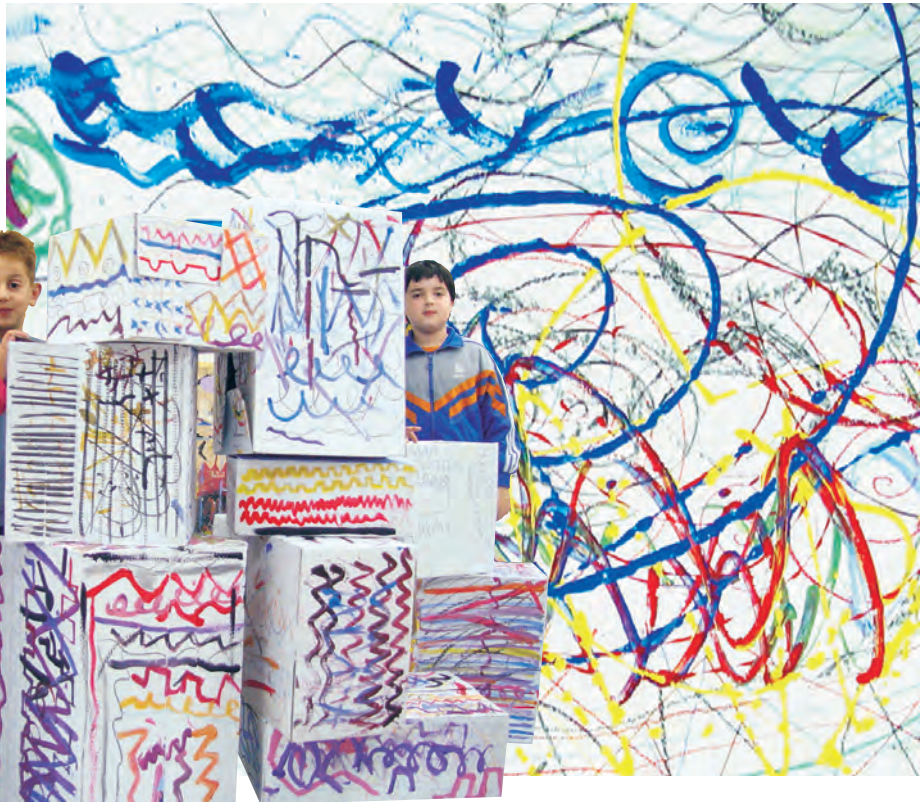
Με ποια **εργαλεία** μπορούμε να δημιουργήσουμε **λεπτές** και με ποια **παχιές** γραμμές;

Αν ψάξεις μέσα στη σχολική σου τσάντα τα τετράδια, τα μπλοκ και την κασετίνα σου, ποιες γραμμές θα βρεις;

Γεμίσαμε την τάξη μας με πολλές γραμμές (εικ. 3)!

3

Φτιάξε στο μπλοκ σου ένα τοπίο μόνο με γραμμές. Χρησιμοποίησε διαφορετικά εργαλεία και όλες τις γραμμές που έμαθες.

Φωτογραφιές

2

Με έναν φακό ο Πικάσο σχεδιάζει μια φιγούρα μέσα στο σκοτάδι (εικ. 1).

1

Παίξε με τον φακό σου και δημιούργησε τις δικές σου φωτογραφιές (εικ. 2).

3

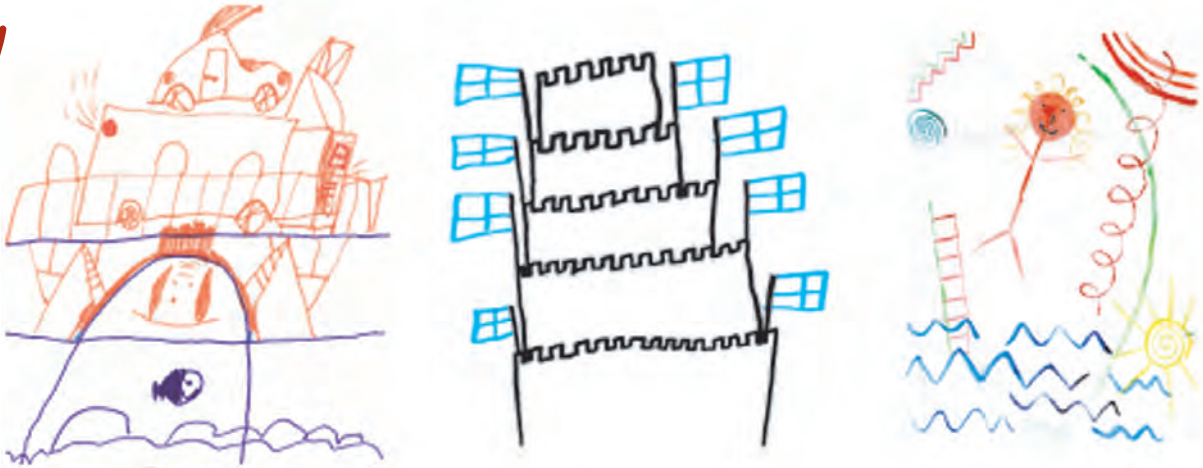
Χρωμάτισε με κηρομπογιές ένα φύλλο χαρτί. Πέρασε σε όλη την επιφάνεια μαύρη τέμπερα και, όταν στεγνώσει, πάρε ένα λεπτό ξυλάκι ή το καπάκι από το στυλό σου και χάραξε το χρώμα δημιουργώντας πολύχρωμες γραμμές... μέσα στο σκοτάδι (εικ. 3)!

Παιδιά και ζωγράφοι δημιουργούν με γραμμές

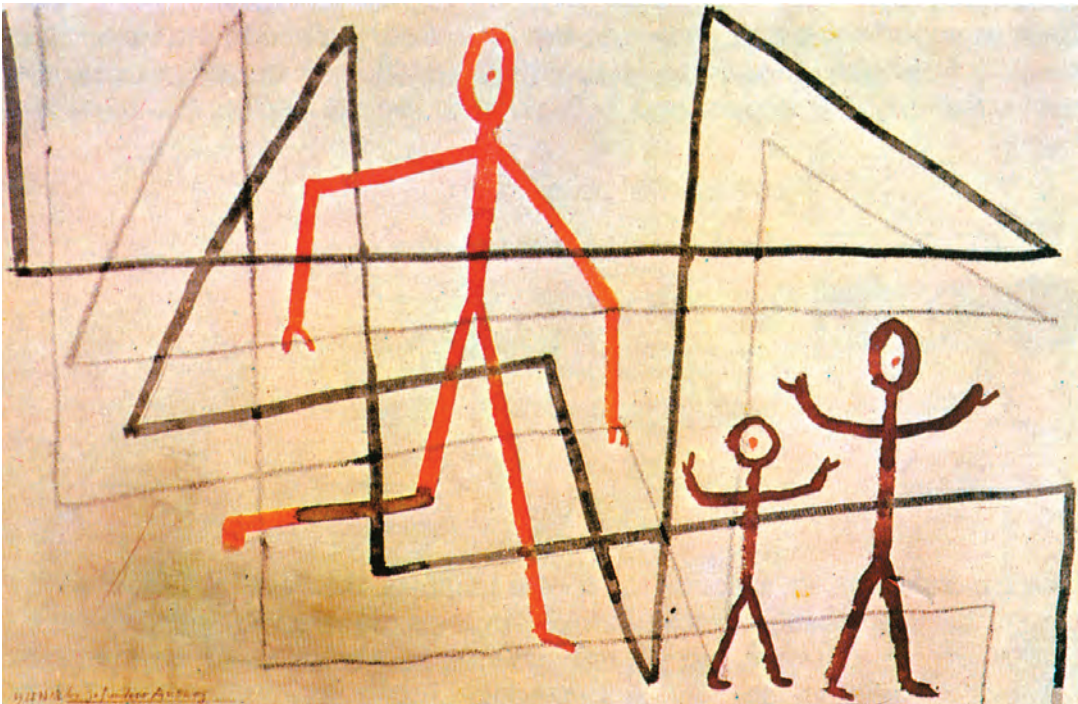
Παρατήρησε τα έργα μας και βρες τις γραμμές που χρησιμοποιήσαμε (εικ. 1).

1

Ποιες γραμμές χρησιμοποίησε ο **Πάουλ Κλέε**; Δώσε έναν τίτλο στο έργο του (εικ. 2).

2

Ζωγράφισε με μαρκαδόρους στο μπλοκ ανθρώπινες φιγούρες χρησιμοποιώντας μόνο γραμμές.

Γίνε ένας μικρός ερευνητής
και ανακάλυψε τις γραμμές που υπάρχουν γύρω σου.

A2. Ο κόσμος όλος με σχήματα

Σχήματα (εικ. 1):

Για το δέντρο ένας κύκλος
και ένα παραλληλόγραμμο.

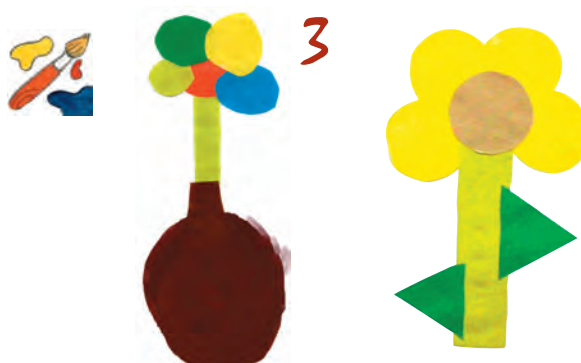
Για το σπίτι ένα τρίγωνο
και τετράγωνο.

Σίγουρα μπορείς να βρεις
και εσύ τρίγωνα, τετράγωνα
και κύκλους γύρω σου.

Εμείς σχεδιάζουμε τρίγωνα, τετράγωνα,
παραλληλόγραμμο και κύκλους σε χρωματιστά
χαρτιά. Τα κόβουμε και φτιάχνουμε
ένα βάζο με λουλούδια (εικ. 2, 3).

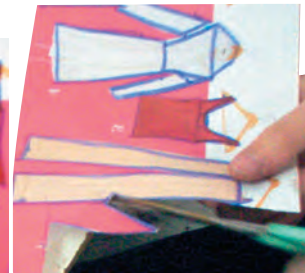
4

Ο κόσμος όλος με σχήματα: Είναι το κολάζ που φτιάξαμε στην τάξη μας (εικ. 4).
Διαλέξτε και εσείς τις δικές σας μορφές και γεμίστε τον κόσμο... με σχήματα!

Ψάχνουμε οχήματα...

2

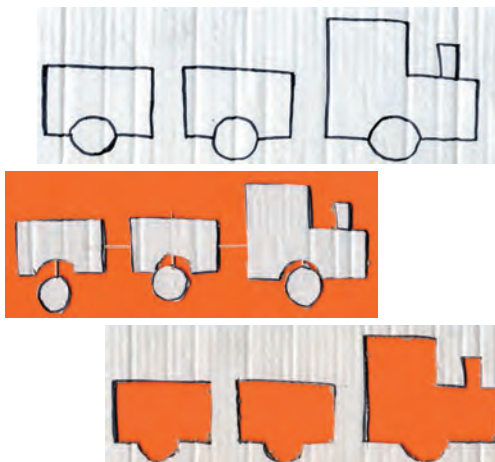

15

Η σχηματούπολη

Με κύκλους και παραλληλόγραμμα σχεδιάζουμε ένα τρένο.
Κόβουμε το εσωτερικό του και το αφαιρούμε.
Έτσι φτιάχνουμε δύο τρένα και μετά τα χρωματίζουμε (εικ. 1).

1

Με τον ίδιο τρόπο κάνουμε και τα σπίτια, τα αυτοκίνητα, τα ανθρωπάκια...
όλη τη σχηματούπολη (εικ. 2).

2

Εσείς τι θα θέλατε να φτιάξετε;
Μια σχηματούπολη, ένα περιβόλι, ένα λιμάνι ή κάτι άλλο;

Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Άνθρωποι με σχήματα

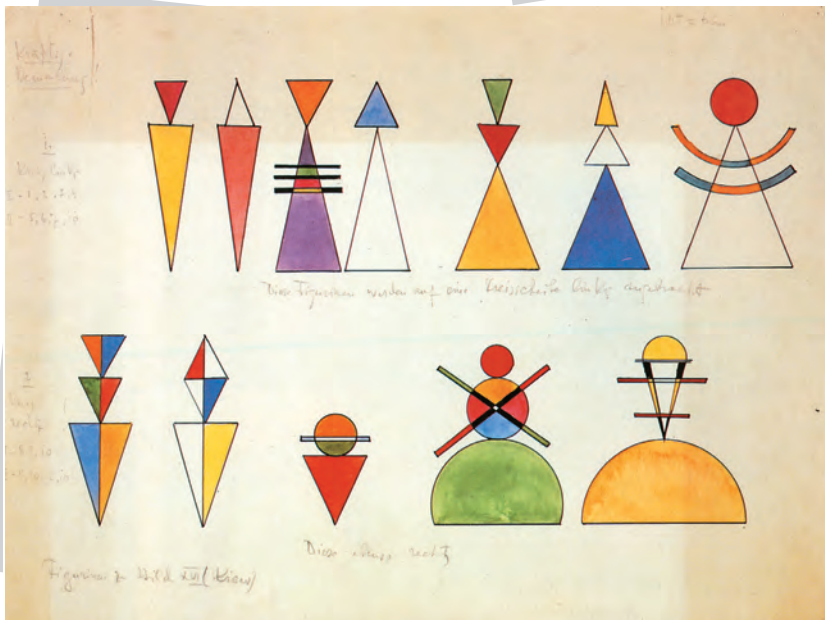

Τρία κορίτσια στο λιβάδι
ζωγράφησε ο **Μάλεβιτς**.
Βρες τα σχήματά τους
και έναν δικό σου τίτλο
για το έργο του (εικ. 1).

1

2

Ο **Καντίνσκι** έβαλε τρία
τρίγωνα το ένα πάνω
στο άλλο και έφτιαξε
ανθρώπινες μορφές
(εικ. 2). Μπορείς
να τις βρεις μέσα
στη ζωγραφιά του;
Πρόσεξε πώς έφτιαξε
και τις άλλες φιγούρες.
Είναι διαφορετικές
από του Μάλεβιτς. Γιατί;

Τρίγωνα, τετράγωνα και κύκλοι: Ένα παιχνίδι με μικρά και μεγάλα σχήματα
σε διαφορετικές θέσεις. Να οι μορφές του Καντίνσκι!
Παίξε και εσύ με τα σχήματα και φτιάξε τις δικές σου μορφές.

Το τρίγωνο κάθισε πάνω στο τετράγωνο και έφτιαξαν ένα σπίτι, ήρθε ο
κύκλος και ισορρόπησε στην κορυφή του τριγώνου... Και το σπίτι έγινε
αερόστατο! Κάνε και εσύ μικρές ιστορίες με σχήματα, σχεδιάσέ τις
και δείξε στους φίλους σου ποιες μορφές έφτιαξες.

Α3. Η γέφυρα του ουράνιου τόξου

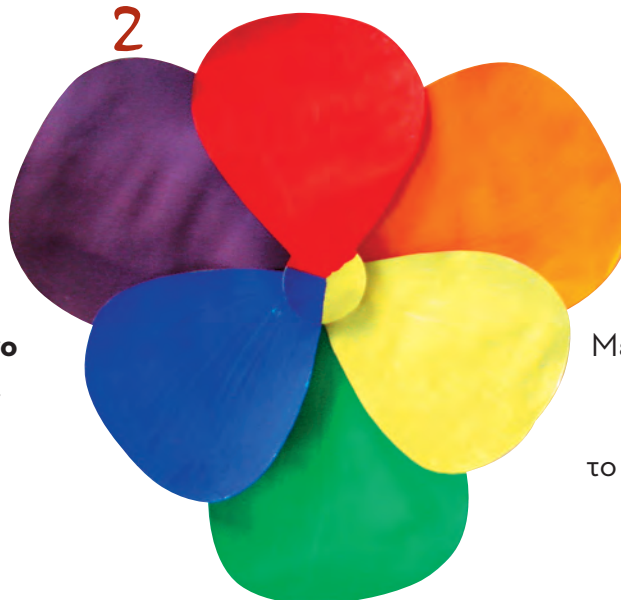
Το φως του ήλιου χαρίζει στη φύση **χρώματα**.

1

Όλα τα χρώματα μαζί ανταμώνουν και φτιάχνουν τη γέφυρα του ουράνιου τόξου (εικ. 1).

2

Το **κίτρινο**, το **κόκκινο**
και το **μπλε** είναι τα
βασικά χρώματα
(εικ. 2).

Με τα βασικά χρώματα
δημιουργούμε
το **πορτοκαλί**,
το **πράσινο** και το **βιολέ**
(εικ. 2).

Βρες από παλιά περιοδικά φωτογραφίες με τοπία.
Διάλεξε ποια σου αρέσουν και κάνε ένα κολάζ με τα χρώματα της φύσης.

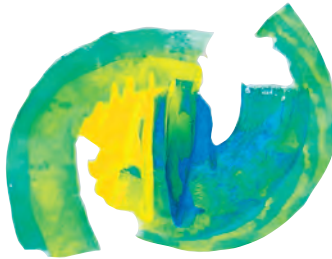
Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Το πορτοκαλί, το πράσινο και το βιολέ είναι τα **σύνθετα** χρώματα.

1

Με το **κίτρινο** και το **κόκκινο** φτιάχνουμε το **πορτοκαλί**.

Με το **κίτρινο** και το **μπλε** φτιάχνουμε το **πράσινο**.

Με το **κόκκινο** και το **μπλε** φτιάχνουμε το **βιολέ** (εικ. 1).

Βρέχουμε μια μεγάλη επιφάνεια χαρτιού και ρίχνουμε τυχαία τα τρία βασικά χρώματα.

Παρατήρησε το έργο μας και γράψε τον τίτλο που του ταιριάζει (εικ. 2).

2

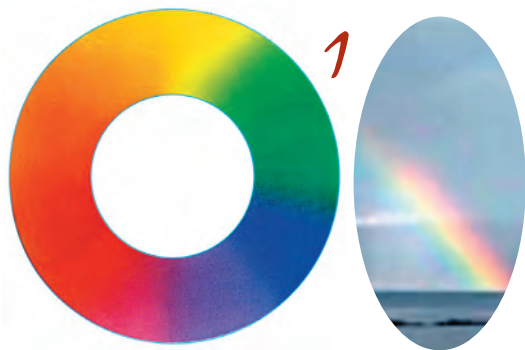
Βρέξτε και εσείς ένα λευκό χαρτί. Απλώστε τυχαία τα τρία βασικά χρώματα πάνω στη βρεγμένη επιφάνεια με πινέλα.

Παρατηρήστε τα αποτελέσματα του έργου σας.

Χρώματα στο ουράνιο τόξο

Το δαχτυλίδι του ουράνιου τόξου (εικ. 1).

Το ουράνιο τόξο έχει επτά χρώματα:
Το **κόκκινο βιολέ**, το **κόκκινο**,
το **πορτοκαλί**, το **κίτρινο**, το **πράσινο**,
το **μπλε** και το **μπλε βιολέ**.

Με χάρτινες κορδέλες φτιάξαμε στην τάξη μας τη γωνιά του ουράνιου τόξου. Βάλαμε με τη σωστή σειρά τις κορδέλες (εικ. 2);

Ζωγραφίζουμε την πόλη μας με τα χρώματα του ουράνιου τόξου (εικ. 3).

3

Ζωγραφίστε με τα χρώματα του ουράνιου τόξου ένα τοπίο.
Χρησιμοποιήστε τις τέμπερες σας.

Τα παιδιά του Ουράνιου Τόξου

Κόβουμε χαρτόνια σε κύκλους και τα χρωματίζουμε με πολλά χρώματα (εικ. 1).

1

2

3

Ντυνόμαστε με τα χρώματα του ουράνιου τόξου και οργανώνουμε τη θεατρική παράσταση Τα παιδιά του ουράνιου τόξου (εικ. 2, 3).

Φανταστείτε μια ιστορία με χρώματα και οργανώστε τη δική σας θεατρική παράσταση (εικ. 4).

4

Οργανώστε τη γιορτή των χρωμάτων στην τάξη σας.
Γεμίστε τη με πολύχρωμα μπαλόνια και πολύχρωμες κορδέλες.
Ντυθείτε και εσείς με πολύχρωμα ρούχα και χορέψτε τον χορό των χρωμάτων.

Ένα ουράνιο τόξο στο έργο του Ντελονέ

Βρες τα βασικά και τα σύνθετα χρώματα που χρησιμοποίησε ο Ντελονέ και ζωγράφισε και εσύ τα δικά σου λουλούδια μέσα στο ουράνιο τόξο (εικ. 1).

Κάτω από το φως του ήλιου λάμπουν τα χρώματα. Τα τοπία είναι πανέμορφα, με το γαλάζιο της θάλασσας και του ουρανού, τα κόκκινα, πράσινα και βιολετιά των λουλουδιών και των πουλιών, τα ζεστά κίτρινα και πορτοκαλιά του ηλιοβασιλέματος.

Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Α4. Μορφές... από   και

3

Παρατήρησε προσεκτικά τα έργα του **Ντιμπιφέ** και βρες με ποιον τρόπο έφτιαξε τις μορφές του.

A), B), Γ)

Ο μάγος με τις δύο μορφές

1

Με αφορμή τις μορφές του Ντιμπιφέ σχεδιάζουμε πάνω σε φελιζόλ τη μορφή του μάγου και την κόβουμε. Με γραμμές, σχήματα και χρώματα ζωγραφίζουμε την κάθε πλευρά του με διαφορετικό τρόπο και του δίνουμε δύο μορφές (εικ. 1, 2).

2

Βρες τις διαφορές που έχουν οι δύο μορφές του μάγου.

Μπορείτε και εσείς να φτιάξετε μια κατασκευή με δύο μορφές. Μην ξεχάσετε τις γραμμές, τα σχήματα και τα χρώματα.

«Μια γραμμή κύλησε και έφτιαξε ένα σχήμα και ζήτησε από το ουράνιο τόξο τα χρώματά του...» Συνέχισε το παραμύθι χρησιμοποιώντας τις λέξεις: **όμορφος, βουνά, σύννεφα, μορφές, κόσμος, σπίτια, λουλούδια, αστέρια.**

Α5. Χρωματογράμματα

Σ: Πρέπει να γράψω πολλές φορές με ωραία γράμματα το όνομά μου.

Σ: Τα γράμματα είναι πιο όμορφα με χρώματα!

Ε: Έλα να παίξουμε.

Ε: Τότε να παίξουμε με τα ονόματά μας και να τα γράψουμε με χρώματα.

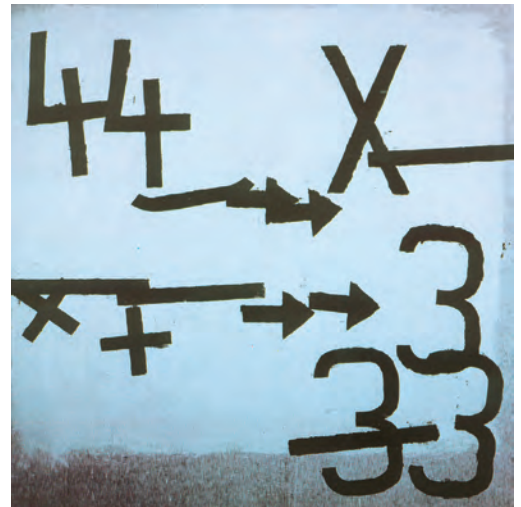
Ε: Αν θέλεις, μπορούμε να κάνουμε κι άλλα παιχνίδια με γράμματα και αριθμούς.

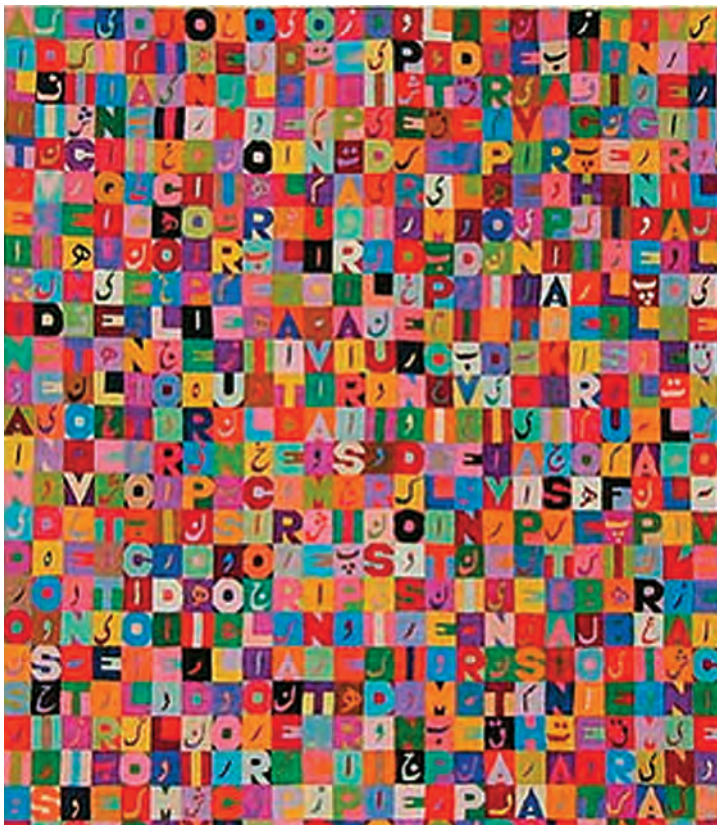
Με μαρκαδόρους, κηρομπογιές και πινέλα γράψαμε γράμματα και αριθμούς με πολλές χρωματιστές γραμμές. Φτιάξαμε και ένα κολάζ με πολύχρωμα χαρτιά και εφημερίδες. Κάνε και εσύ το ίδιο.

Ε: Ξέρεις ότι και μεγάλοι καλλιτέχνες, όπως ο Γιάννης Κουνέλλης και ο Μπόέτι, έκαναν πολλά έργα με γράμματα και αριθμούς;

Σ: Πρόσεξες ότι τα γράμματα του Κουνέλλη είναι μαύρα, ενώ του Μπόέτι είναι πολύχρωμα;

Ε: Ο Στέργιος βρήκε μόνο μία διαφορά, εσύ μπορείς να βρεις άλλες;

Μορφές από γραμμές, σχήματα και χρώματα

Σ: Ξέρεις ότι μόνο με ευθείες και καμπύλες μπορούμε να φτιάξουμε όλα τα γράμματα και τους αριθμούς;
Χρειαζόμαστε χαρτόνια, μολύβια και ένα ψαλίδι. Κοίτα τι εύκολο που είναι!

Ε: Το ξέρω. Αυτή είναι η τεχνική του **στένσιλ**.

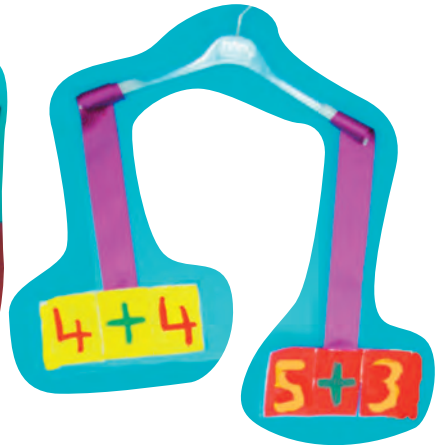
Σ: Με στένσιλ φτιάχνουν και τις πινακίδες!

Κάνε και εσύ τα δικά σου στένσιλ και φτιάξε δικές σου πολύχρωμες πινακίδες για το δωμάτιο, το σπίτι και το σχολείο σου.

Η πόλη των γραμμάτων

Σ: Όλα αυτά που κάναμε
ήταν πολύ ωραία!
Έχω μια ιδέα...
Πώς θα ήταν άραγε
η πόλη μας αν τη γεμίζαμε
με γράμματα;

Ε: Η πόλη των γραμμάτων!
Να καλέσουμε όμως
και τους φίλους μας σε αυτό
το παιχνίδι.

Όλοι μαζί φτιάξτε στην τάξη σας την πόλη των γραμμάτων,
γεμίστε τη με χαρούμενα γράμματα και αριθμούς!

Είναι μια πολύ ωραία ιδέα να στολίσετε με γράμματα και αριθμούς
τις κασετίνες, τα τετράδια, τις μολυβοθήκες σας.

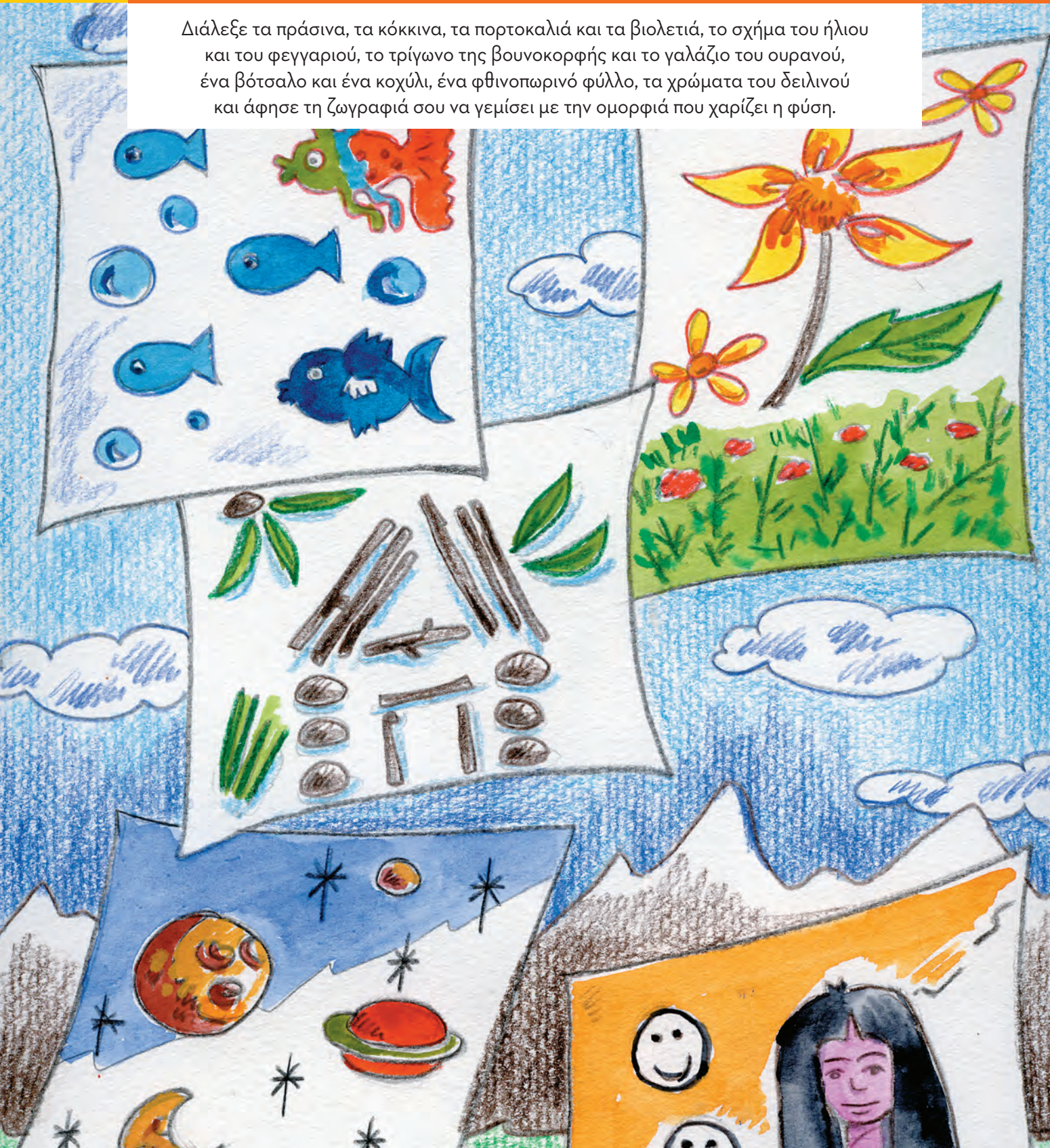
Να διακοσμήσετε το δωμάτιο και την τάξη σας με μόνιπilis.

Με γραμμές, χρώματα και σχήματα κάντε τα δικά σας παιχνίδια
και δείτε τα γράμματα και τους αριθμούς σαν ζωγράφοι.

Ενότητα Β

Μικρός περίπατος στη φύση

Διάλεξε τα πράσινα, τα κόκκινα, τα πορτοκαλιά και τα βιολετιά, το σχήμα του ήλιου και του φεγγαριού, το τρίγωνο της βουνοκορφής και το γαλάζιο του ουρανού, ένα βότσαλο και ένα κοχύλι, ένα φθινοπωρινό φύλλο, τα χρώματα του δειλινού και άφησε τη ζωγραφιά σου να γεμίσει με την ομορφιά που χαρίζει η φύση.

B1. Με το πινέλο και τα χρώματα της φύσης

Κάθε πλάσμα στη φύση έχει ξεχωριστή ομορφιά...
Ο βυθός της θάλασσας είναι στολισμένος με τα φανταστικά χρώματα
και σχήματα των ψαριών (εικ. 1, 2, 3).

Με πλαστελίνες,
χάντρες, πούλιες
και τέμπρες φτιάξτε
και εσείς τα δικά σας
φανταστικά ψάρια
(εικ. 4).

1

2

3

Ο Ζακ Ιβ Κουστώ, ο μεγάλος εξερευνητής των θαλασσών, είπε: «Τα χέρια μου ανοίγω
τη θάλασσα όλη να αγκαλιάσω και να μαγευτώ με χρώματα που στα σκοτάδια μένουν του βυθού».

Μπορείς να φτιάξεις ένα άλμπουμ με τον κόσμο του βυθού,
κόβοντας φωτογραφίες από περιοδικά, και να το παρουσιάσεις στην τάξη σου.

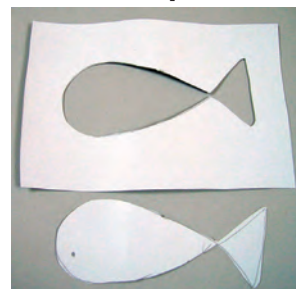
Ομορφιά κρυμμένη στα βάθη του βυθού

«Η θάλασσα με καλεί στα κρυστάλλινα καθάρια νερά της...
Βώλοι από ατόφιο χρυσάφι, τρισεκατομμύρια ζωντανά κοσμήματα, λουλούδια
που κυνηγούν... μια ένωση ομορφιάς μέσα στον βυθό...»

Ζακ Ιβ Κουστό

1

Σχεδιάζουμε ψάρια σε χαρτόνι
και τα κόβουμε (εικ. 1).

2

Τοποθετούμε τα χαρτόνια πάνω
σε μπλε χαρτί του μέτρου (εικ. 2).

3

Και χρωματίζουμε τα σχήματα
των ψαριών με τέμπρες (εικ. 3).

4

Φτιάχνουμε με την τεχνική του στένσιλ τον μαγικό κόσμο του βυθού
στην τάξη μας (εικ. 4). Με αφορμή τα λόγια του Κουστό φτιάξτε και εσείς
με την τεχνική αυτή τον δικό σας φανταστικό βυθό.

Ποιήματα με χρώματα και σχήματα

Ανάλαφρος χορός, συντροφιά των λουλουδιών...
Πολύχρωμο πετάρισμα υμνεί την ομορφιά
της άνοιξης. Τα μεταξένια της φτερά, ένα τραγούδι
με χρώματα και σχήματα (εικ. 1, 2).

Φτιάχνουμε πεταλούδες
και τις στολίζουμε
με πούλιες, χρυσόσκονες,
κλωστές και χρώματα.

Προσέχουμε
το ένα φτερό να είναι ίδιο
με το άλλο (εικ. 3).

3

Ζωγράφισε με πολλά χρώματα και σχήματα τις πεταλούδες που σου αρέσουν.
Πρόσεξε να είναι συμμετρικές, ώστε να γίνουν οι πεταλούδες σου
αληθινά χρωματιστά... ποιήματα!

Παιδιά-πεταλούδες

Τραγουδούν και χορεύουν με τα λουλούδια στον ρυθμό του ανέμου!
Πολύχρωμοι κήποι στολισμένοι με τη σπάνια ομορφιά τους.

Σχεδιάζουμε μικρά και μεγάλα φτερά σε διπλωμένα χαρτόνια και τα κόβουμε. Τα χρωματίζουμε και κολλάμε πάνω τους χρωματιστά χαρτιά και ζελατίνες. Ντυνόμαστε πεταλούδες και στολίζουμε τα δέντρα του σχολείου μας (εικ. 1, 2).

Γιορτάζουμε την άνοιξη.

Γεμίστε την αυλή του σχολείου σας με πεταλούδες. Ντυθείτε και εσείς με χρωματιστά φτερά και χορέψτε στον ανάλαφρο ρυθμό τους.

1

2

Γράψε ένα μικρό ποίημα για την ομορφιά της φύσης.

.....
.....

B2. Η παλέτα των λουλουδιών

Τα λουλούδια στολίζουν τη φύση
με πολλά σχήματα

1 και φανταστικά χρώματα (εικ. 1).

2

Λουλούδια ας διαλέξουμε
και ρόδα και κρίνα.

Κι ελάτε να πλέξουμε
στεφάνια από κείνα... (εικ. 2, 4).

3 Φυτέψτε λουλούδια και φτιάξτε
τον λουλουδόκηπο του σχολείου σας (εικ. 3).

3

4

Σε μια εκδρομή του σχολείου σας μαζέψτε λουλούδια
και φτιάξτε με αυτά μπουκέτα και στεφάνια.

Η γιορτή των λουλουδιών

Φτιάξτε και εσείς τα δικά σας γιγαντολούλουδα με πολλά χρώματα και σχήματα και ετοιμάστε τη γιορτή των λουλουδιών (εικ. 1).

1

2

Σε χοντρό χαρτόνι στερεώνουμε λεπτά ξυλάκια και κολλάμε πάνω τους χρωματιστά χαρτιά γλασέ για πέταλα (εικ. 4).

3

Τυλίγουμε εφημερίδες μέσα σε ένα γκοφρέ χαρτί (εικ. 2) και το στερεώνουμε σε σύρμα. Γύρω του κολλάμε πολύχρωμα πέταλα (εικ. 3).

4

Πρόσωπα-λουλούδια

Υποδεχόμαστε την άνοιξη με μια θεατρική παράσταση και ντυνόμαστε λουλούδια (εικ. 1).

ήρθε η

άνοιξη

1

Ανεβάστε μια μικρή θεατρική παράσταση για την άνοιξη με τα λουλούδια και τις πεταλούδες που φτιάξατε.

2

Στερεώνουμε ξυλάκια σε έναν κρίκο και κολλάμε πάνω τους χάρτινα πέταλα λουλουδιών.

Τα χρωματίζουμε, κάνουμε τυπώματα και κολλάμε χρωματιστά χαρτιά (εικ. 2, 3, 4).

3

4

Με χρωματιστά χαρτιά, χαρτόνια, ξυλάκια και χρώματα φτιάξτε πρωτότυπα λουλούδια-κορνίζες. Βάλτε μέσα το πρόσωπό σας και χαμογελάστε!

Ένα μικρό λαογραφικό μουσείο στην τάξη

Επισκεφτήκαμε ένα λαογραφικό μουσείο και παρατηρήσαμε πολλά πήλινα σκεύη που ήταν διακοσμημένα με λουλούδια (εικ. 1, 2). Στην τάξη μας διακοσμήσαμε και εμείς τα δικά μας πήλινα αντικείμενα (εικ. 3).

1

2

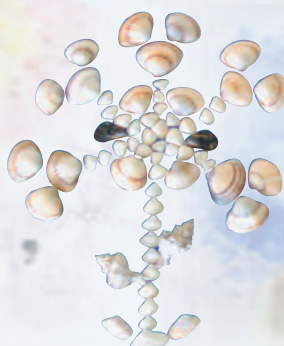

3

Φτιάξτε λουλούδια με κοχύλια, πετραδάκια και πλαστελίνες και διακοσμήστε τα αγαπημένα σας αντικείμενα (εικ. 4).

4

Επισκεφθείτε ένα **λαογραφικό μουσείο**. Παρατηρήστε και συζητήστε για τα **εκθέματα** που είναι διακοσμημένα με λουλούδια. Φτιάξτε στην τάξη σας ένα μικρό λαογραφικό μουσείο με τις δικές σας δημιουργίες.

Τα λουλούδια στη μοντέρνα τέχνη

1

Ο **Βαν Γκογκ**
ζωγράφισε πολλά
ηλιολούλουδα
(εικ. 1). Μπορείς να
βρεις και άλλα έργα
του με λουλούδια;

2

Ο **Γουόρχολ** ζωγράφισε τα ίδια λουλούδια
με διαφορετικά χρώματα (εικ. 2).

3

Ποια λουλούδια ζωγράφισε
ο **Χατζηκυριάκος Γκίκας**; Συζητήστε
για τα χρώματα του πίνακα (εικ. 3).

4

Ο **Νόλντε** ζωγράφισε παπαρούνες
σε βρεγμένο χαρτί (εικ. 4).

Βρέξε ένα χαρτί και ζωγράφισε λουλούδια με τις νερομπογιές σου.

Για ποιο λόγο τα λουλούδια είναι ένα από τα πιο αγαπημένα θέματα
των ζωγράφων; Συζητήστε το στην τάξη σας.

Β3. Πρόσωπα που μιλούν

Ζωγράφισε και εσύ πρόσωπα παιδιών από άλλες χώρες.
Ζωγράφισε και το δικό σου πρόσωπο για να γίνετε μια φιλική παρέα.

Ζωγραφίστε τα πρόσωπα των συμμαθητών και των δασκάλων σας
και φτιάξτε ένα μεγάλο κολάζ στην τάξη σας.

Πρόσωπα και εκφράσεις στον κινηματογράφο

Ο Τσάρλι Τσάπλιν μεταμορφώνεται σε **Σαρλό** (εικ. 1, 2).

1

2

3

Παρατήρησε τις αλλαγές στην έκφρασή του και σύγκρινέ τις με το πραγματικό του πρόσωπο.

Το πραγματικό πρόσωπο του **Τσάρλι Τσάπλιν** (εικ. 3).

4

Χρωμάτισαμε το πρόσωπο του Σαρλό και δώσαμε διαφορετικές εκφράσεις (εικ. 4).

Βρείτε και εσείς φωτογραφίες των αγαπημένων σας ηθοποιών και παίξτε με τα χρώματα και τις εκφράσεις τους.

Προσωπογραφίες μεγάλων ζωγράφων

Οι ζωγράφοι δίνουν μεγάλη σημασία στις εκφράσεις των προσώπων.

1. Ιακωβίδης

2. Ντιμπιφέ

3. Πικάσο

Δώσε τους δικούς σου τίτλους στα **πορτρέτα** των ζωγράφων.

Βρείτε σε περιοδικά και εφημερίδες πορτρέτα μεγάλων ζωγράφων, φέρτε τα στην τάξη και φτιάξτε ένα κολάζ με αυτά.

Κάθε πρόσωπο είναι μοναδικό και έχει τη δική του έκφραση. Αυτή την ξεχωριστή έκφραση προσπαθούν να αποδώσουν οι ζωγράφοι στα έργα τους.

Β4. Ένα παιδί ζωγραφίζει τ' άστρα

Σε προσκαλώ σε ένα ταξίδι στις άκρες του ουρανού. Με τη βαλίτσα μου γεμάτη χρώματα, ταξιδεύω με παιδιά και ζωγραφίζουμε φανταστικές εικόνες του διαστήματος. Είμαι ένας αστροναύτης-ζωγράφος!

Προτού ξεκινήσουμε το ταξίδι μας, ζωγραφίσαμε τον ουρανό, όπως τον βλέπουμε τη νύχτα.

«Πήχτωσε το βράδυ. Ανάψανε οι λαμπάδες τ' ουρανού.
Το παιδί κείνο το βράδυ δεν κοιμήθηκε... Κατάφερε όλη την νύχτα να μετρήσει τ' άστρα...

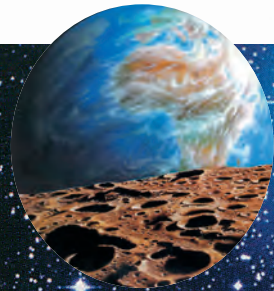
Να τα μετρήσει όλα... σιγά σιγά... ένα ένα... όλα...»

Με αφορμή το απόσπασμα από το διήγημα του Μενέλαου Λουντέμη
Ένα παιδί μετράει τ' άστρα, ζωγράφισε και εσύ τη μαγική εικόνα του ουρανού.

Πρώτος σταθμός
του ταξιδιού μας:
το φεγγάρι.
Πόσο όμορφη είναι η γη μας!

«Είναι συγκλονιστικό θέαμα
να έρχεσαι από την πίσω πλευρά
της σελήνης και ξαφνικά
να βλέπεις τη γη να ανατέλλει...
Η εικόνα της γης λάμπει αχνογάλαζη
στο σκοτεινό κενό του ουρανού».

Δες τις εικόνες, διάβασε τα κείμενα και με τη φαντασία σου
ζωγράφισε και εσύ τον πλανήτη που ζεις.

Σου 'χω μια έκπληξη... Μια νυχτερινή φωτογραφία της γης!
Δες πώς τρεμοπαίζουν σαν αστέρια τα φώτα των μεγάλων πόλεων!
Θα ήθελες να τη ζωγραφίσεις;

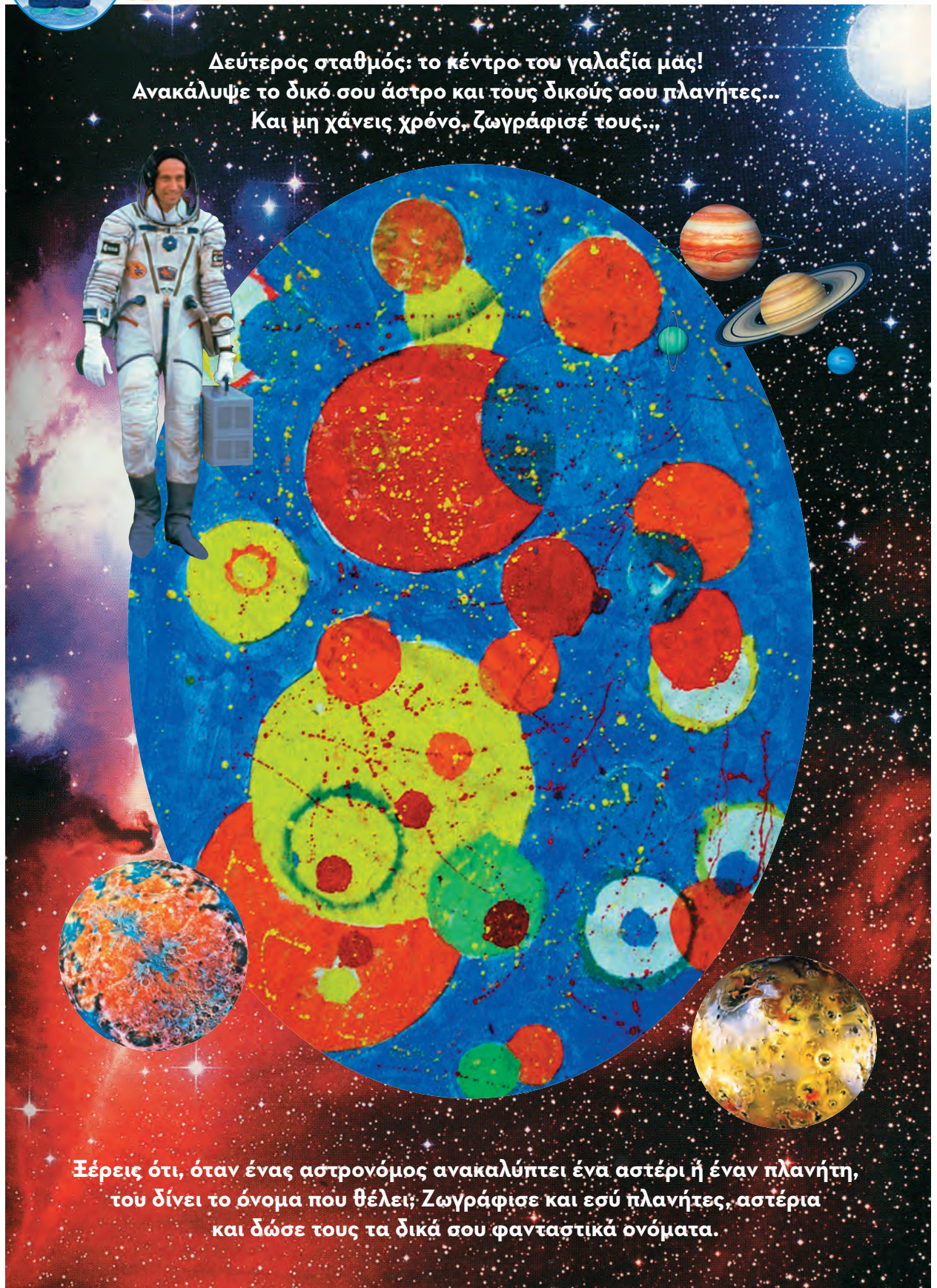

Και μια δεύτερη... Ένας ζωγράφος, ο Μποέτι, ζωγράφισε
και τις πέντε ηπείρους και σε κάθε χώρα έβαλε τη δική της σημαία.

Φτιάξε μια φανταστική σημαία για όλη τη γη.

Δεύτερος σταθμός: το κέντρο του γαλαξία μας!
Ανακάλυψε το δικό σου άστρο και τους δικούς σου πλανήτες...
Και μη χάνεις χρόνο. Ζωγράφισέ τους...

Ξέρεις ότι, όταν ένας αστρονόμος ανακαλύπτει ένα αστέρι ή έναν πλανήτη, του δίνει το όνομα που θέλει; Ζωγράφισε και εσύ πλανήτες, αστέρια και δώσε τους τα δικά σου φανταστικά ονόματα.

Η εκτόξευση έγινε μπροστά
στα μάτια μου.

Προσπαθώ να καταλάβω
γιατί δεν έγινα αστροναύτης.

Να σας γνωρίσω έναν
φίλο μου ζωγράφο-
αστροναύτη,
τον Χρήστο Μπούρονικο,
που από μικρός
ονειρευόταν να ταξιδέψει
στο διάστημα.
Δεν μπόρεσε να γίνει
αστροναύτης,
έγινε όμως ζωγράφος
και με τα έργα του έκανε
τα πιο όμορφα διάστηματικά ταξίδια!

Έφτιαξε μικρά γύψινα
διαστημόπλοια και έβαλε μέσα τους
αγαπημένα του παιχνίδια και εικόνες.

Κάναμε και εμείς το ίδιο: Με τον πύραυλό μας
«Ε5» ταξιδεύουμε και ζωγραφίζουμε
το διάστημα.

Το φανταστικό μας διαστημόπλοιο συνεχίζει το ταξίδι του.
Η βαλίτσα μας γεμίζει με χρώματα από τις λάμπες των αστεριών!
Μα και όταν επιστρέψουμε από το μικρό μας ταξίδι,
να μην πάψεις ποτέ να κοιτάς τ' αστερία!!!

B5. Τέχνη της γης

Ένας μικρός περίπατος στη φύση αρκεί για να βρεις κουκουνάρια, φύλλα, βότσαλα, κλαδιά, αγριόχορτα και κοχύλια. Είναι τα δώρα της φύσης για τις δημιουργίες σου (εικ. 1).

1

... Κάνε μικρές συλλογές με τους θησαυρούς που θα βρεις (εικ. 2).

... Θα ανακαλύψεις μέσα τους γραμμές, σχήματα και χρώματα. Θα είναι σκληρά ή μαλακά, βαριά ή ελαφριά. Αν τα παρατηρήσεις προσεκτικά, θα βρεις πολλούς τρόπους για να φτιάξεις πρωτότυπα έργα... (εικ. 3, 4, 5).

Το καλοκαίρι μάζεψε κοχύλια και βότσαλα, το φθινόπωρο φύλλα με πορτοκαλιά χρώματα...

3

4

5

Με τα υλικά που θα μαζέψεις μπορείς να φτιάξεις όμορφα τοπία με κολάζ.

Με χώμα, νερό, πέτρες και ξύλα...

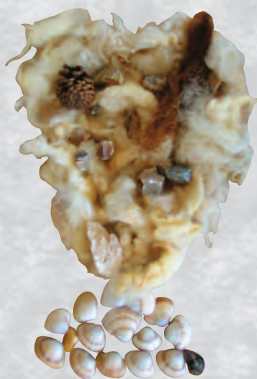
Παίξε με τη σκιά σου πάνω στο χώμα. Πρώτα περίγραψε τη με νερό και μετά γέμισε και το εσωτερικό της (εικ. 1, 2).

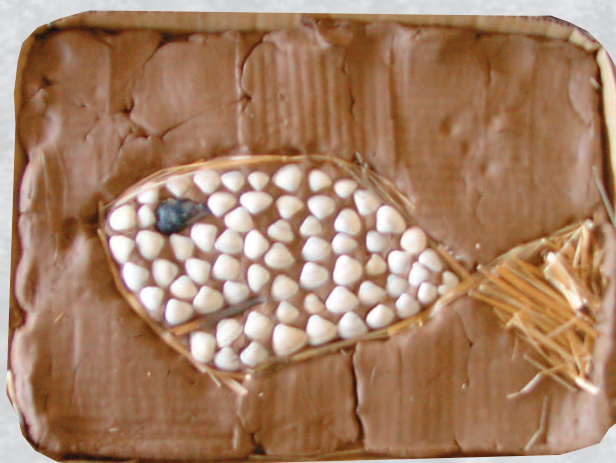
Με λεπτά ξύλα και ξερά χόρτα περίγραψε τη σκιά του φίλου σου (εικ. 3).

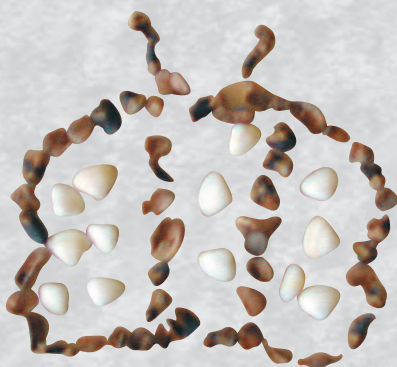
Με πέτρες πάνω στο χώμα μπορείς να φτιάξεις ανθρώπινες φιγούρες, σπίτια, δέντρα, χαρταετούς (εικ. 4).

2

Βύθισε μέσα σε λάσπη τα υλικά που θα βρεις και φτιάξε τα δικά σου ανάγλυφα (εικ. 2).

3

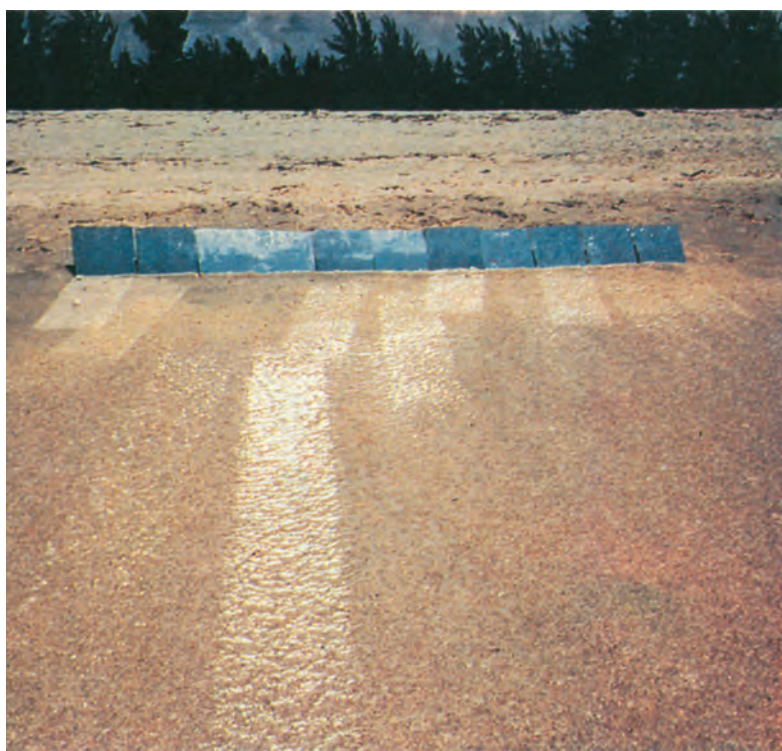

Πεταλούδες, λουλούδια, δέντρα, σπίτια, ψάρια (εικ. 1, 3). Χρειάζεσαι μόνο λίγα φύλλα, κοχύλια, χόρτα, ξυλάκια, κουκουνάρια και τη φαντασία σου!

1

Ο Αμερικανός
καλλιτέχνης Σμίθσον,
όταν ήταν παιδί, μάζευε
πετρώματα.
Όταν μεγάλωσε, αποφάσισε
να φτιάξει αυτό το τεράστιο
σαλιγκάρι (εικ. 1)
με πέτρες, άμμο και αλάτι
μέσα στη θάλασσα.
Θα ήθελες να σχεδιάσεις
με τους φίλους σου
στην αυλή του σχολείου τις
δικές σας διαδρομές και να
περπατήσετε μέσα σε αυτές;
Ποιες γραμμές
θα χρησιμοποιούσατε
για να τις σχεδιάσετε;

2

Σε ένα άλλο του έργο αιχμαλώτισε
το φως του ήλιου σε καθρέφτες
και δημιούργησε αυτή την εικόνα
με τα φωτεινά σχήματα πάνω
στην άμμο (εικ. 2).

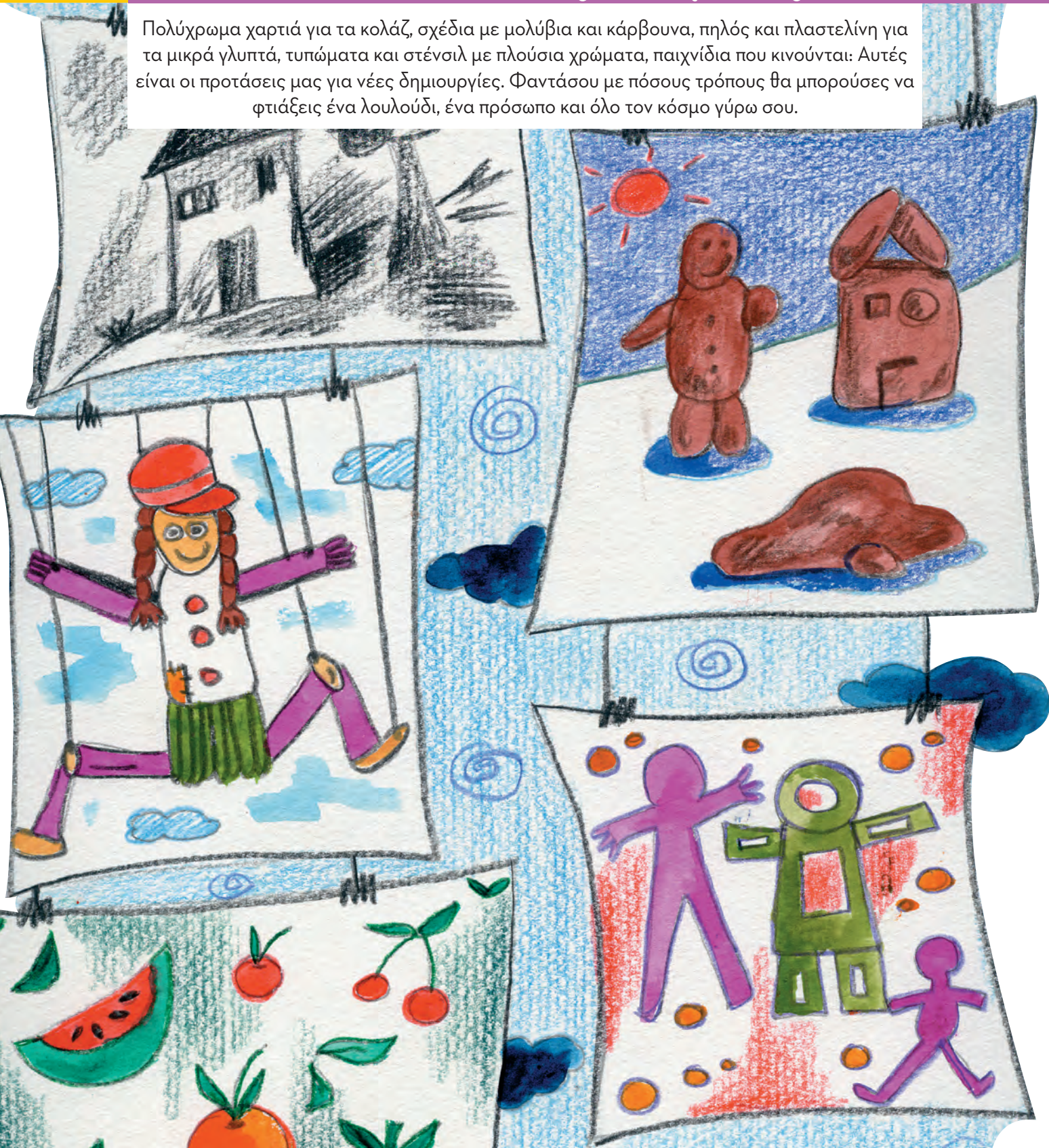

Άφησε τη φαντασία σου ελεύθερη και με τη γη, το νερό, το φως
και ό,τι άλλο ανακαλύψεις κάνε τις δικές σου δημιουργίες.

Ενότητα Γ

Και άλλες ιδέες για δημιουργία

Πολύχρωμα χαρτιά για τα κολλάζ, σχέδια με μολύβια και κάρβουνα, πηλός και πλαστελίνη για τα μικρά γλυπτά, τυπώματα και στένσιλ με πλούσια χρώματα, παιχνίδια που κινούνται: Αυτές είναι οι προτάσεις μας για νέες δημιουργίες. Φαντάσου με πόσους τρόπους θα μπορούσες να φτιάξεις ένα λουλούδι, ένα πρόσωπο και όλο τον κόσμο γύρω σου.

Γ1. Στο εργαστήρι του Δημήτρη Μυταρά

1

Ο ζωγράφος Δημήτρης Μυταράς μας δέχτηκε στο εργαστήρι του. Ένα εργαστήρι πλημμυρισμένο από χρώματα, γεμάτο παλέτες, πινέλα, σχέδια και πίνακες. Μας έδωσε χρώματα και πινέλα και ζωγραφίσαμε μαζί του (εικ. 1).

Μας είπε ότι στο εργαστήρι του, όταν δεν ζωγραφίζει, ακούει μουσική και διαβάει ποιήματα. Μας έδειξε τις ζωγραφιές του, μιλήσαμε γι' αυτές και μας ζήτησε να δώσουμε στα έργα του τους δικούς μας τίτλους (εικ. 2, 3, 4).

2

3

4

2.....

3.....

4.....

Είδαμε πολλούς πίνακες με σκύλους, μοτοσικλέτες, κοχύλια και γυναίκες. Τους έχει φτιάξει με καμπύλες γραμμές που μπλέκονται μεταξύ τους και πολλά έντονα χρώματα. Προσέξαμε ότι χρησιμοποιεί περισσότερο το κίτρινο, το κόκκινο και το μπλε.

Όταν λείπουν τα χρώματα

Ανάμεσα στους πολύχρωμους πίνακες ανακαλύψαμε και ασπρόμαυρα **σχέδια**. «Αυτά τα αγαπώ περισσότερο από τα χρώματα», μας είπε ο ζωγράφος (εικ. 1, 2).

1

2

3

Είδαμε δύο έργα με κοχύλια. Το ένα με πολλά χρώματα και το άλλο ασπρόμαυρο. «Πρώτα σχεδιάζω και μετά χρωματίζω», μας είπε (εικ. 3, 4).

4

Παρατηρήσαμε τα σχέδιά του και τον ρωτήσαμε αν υπάρχει μολύβι που να μαυρίζει τόσο πολύ το χαρτί.

5

6

7

Μαζί του γνωρίσαμε το **κάρβουνο** και μας πρότεινε να παίξουμε με αυτό. Φτιάξαμε έντονες γραμμές, μαυρίσαμε το χαρτί, σβήσαμε με τα δάχτυλά μας, μουντζουρωθήκαμε, δημιουργήσαμε τα δικά μας σχέδια και ευχαριστηθήκαμε αυτό το παιχνίδι (εικ. 5, 6, 7).

Σχεδιαστικά παιχνίδια με το μαύρο και άσπρο

Σέρνουμε το κάρβουνο πάνω στο χαρτί και σχεδιάζουμε με έντονες γραμμές τις μορφές που θέλουμε (εικ. 1).

1

2

Μαυρίζουμε όλο το χαρτί και με τα δάχτυλά μας και τις σβήστρες δημιουργούμε άσπρα περιγράμματα πάνω στο χαρτί (εικ. 2).

3

Δοκιμάστε και εσείς αυτό το παιχνίδι με το κάρβουνο. Ξεχάστε για λίγο τα χρώματα, μαυρίστε, σβήστε και απλώστε με τα χέρια σας το κάρβουνο πάνω σε άσπρα χαρτιά (εικ. 3). Απολαύστε τις δημιουργίες σας και ας μουντζουρωθείτε...

Η επίσκεψη στο εργαστήρι του Δημήτρη Μυταρά ήταν γεμάτη εκπλήξεις. Ανάμεσα στους πολύχρωμους πίνακες, τα σχέδια, τα χρώματα, τις παλέτες και τα πινέλα του δημιουργήσαμε με τις δικές του συμβουλές. Επισκεφτείτε και εσείς το εργαστήρι ενός ζωγράφου ή γλύπτη και δημιουργήστε μαζί του.

Γ2. Μικρά γλυπτά

Το καλοκαίρι στην ακρογιαλιά παίζουμε με την υγρή άμμο.
Την πλάθουμε στα χέρια μας και της δίνουμε διάφορες μορφές.

1

Με τα κουβαδάκια μας φτιάχνουμε κάστρα και πύργους...
Μια ολόκληρη πολιτεία (εικ. 1).

2

3

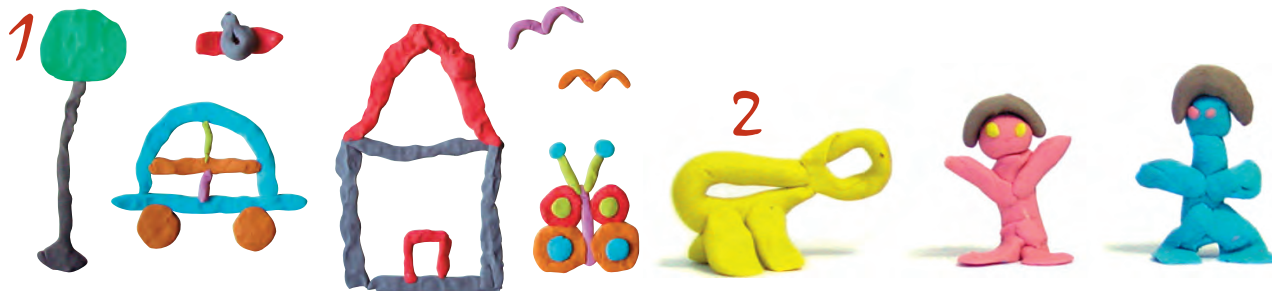

Με το πρώτο χιόνι βγαίνουμε
στην αυλή του σχολείου μας,
φτιάχνουμε χιονόμπαλες και παίζουμε.
Παίρνουμε χιόνι και το μεταμορφώνουμε
σε έναν μικρό χιονάνθρωπο (εικ. 2, 3).

Χέρια γεμάτα πηλό

Μοιάζει με την πλαστελίνη (εικ. 1, 2).

Είναι φτιαγμένος από χώμα και νερό.

Τον κλείνω μέσα στα χέρια μου και φτιάχνω μια μπάλα. Είναι μαλακός και μπορώ να βυθίζω τα δάχτυλά μου. Του δίνω εύκολα τις μορφές που θέλω (εικ. 3, 4, 5).

Τον κάνω κουλούρι, μήλο, λεμόνι, ένα τσαμπί σταφύλια ή ένα πρόσωπο (εικ. 6).

Χαράζω με ένα λεπτό ξύλο σχέδια (εικ. 7).

Πάρε και εσύ μια χούφτα πηλό στα χέρια σου, παίξε μαζί του. Φτιάξε τις δικές σου πηλινες δημιουργίες.

Μικρά πήλινα γλυπτά

1

2

Τα πολύ παλιά χρόνια στη χώρα μας οι άνθρωποι έφτιαξαν αυτά τα μικρά γλυπτά με πηλό (εικ. 1, 2, 3, 4).

3

4

5

6

Προσπαθήστε και εσείς να δώσετε τις δικές σας μορφές στον πηλό. Μπορείτε να κάνετε μια έκθεση με τα πήλινα γλυπτά στην τάξη σας.

7

8

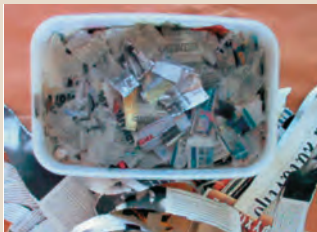
Επισκεφτείτε ένα αρχαιολογικό μουσείο, δείτε από κοντά τα μικρά πήλινα γλυπτά και ζητήστε να μάθετε περισσότερα πράγματα γι' αυτά.

Χάρτινα γλυπτά για κουκλοθέατρο

1

Ρίχνουμε εφημερίδες σε χλιαρό νερό.

Ανακατεύουμε τα χαρτιά με κόλλα.

Με το μίγμα φτιάχνουμε πρόσωπα πάνω σε ένα ξύλο (εικ. 1).

2

Φτιάχνουμε κούκλες και τις χρωματίζουμε με τέμπρες (εικ. 2).

3

Φτιάξτε και εσείς κούκλες με **χαρτοπολτό** (εικ. 3).

4

Παίζουμε
στο σχολείο μας μια
μικρή παράσταση
κουκλοθεάτρου
(εικ. 4).

Πιάνοντας στα χέρια σου όλα αυτά τα υλικά, ποια μοιάζουν και ποια νιώθεις ότι διαφέρουν; Ποιο υλικό θα προτιμούσες για τα μικρά σου γλυπτά; Θέλετε να κάνετε στην τάξη σας έναν κατάλογο για τις διαφορές και τις ομοιότητές τους;

Γ3. Αιωρούμενα παιχνίδια

Οι γερανοί σηκώνουν τεράστια βάρη.
Ξέρεις πώς γίνεται αυτό (εικ. 2);

1

Πώς καταφέρνει ο κουβαλητής
να ισορροπήσει το φορτίο (εικ. 1);

2

Γνωρίζεις άλλα πράγματα
που ισορροπούν;
Περίγραψε μερικά από αυτά.

3

Παιχνίδια ισορροπίας

Ο Μιχάλης και ο Νίκος προσπαθούν
να ισορροπήσουν στη ζυγαριά
τα χρωματιστά πετραδάκια (εικ. 3).

Φτιάξτε μια ζυγαριά με κλαδιά, σπάγκο, κουτιά και πέτρες.
Κάντε πειράματα με το βάρος και προσπαθήστε να ισορροπήσετε τη ζυγαριά.

Αιωρούμενες κούκλες

Φτιάχνουμε κούκλες με πλαστικά πιάτα και μπουκάλια και τις ντύνουμε με πλαστικές σακούλες (εικ. 1).

Με ξερά χόρτα, ξύλα, κουκουνάρια, κοχύλια, χαρτιά και κλωστές (εικ. 2).

Με κλωστές κινούν τα χέρια, τα πόδια και το κεφάλι και μπορούν να **ισορροπήσουν**.

Ξέρεις πώς λέγονται οι κούκλες που αιωρούνται; Μπορείς να βρεις πληροφορίες γι' αυτές; Φτιάξτε και εσείς τις δικές σας κρεμαστές κούκλες και παίξτε κουκλοθέατρο.

Αιωρούμενη πολιτεία

1

Η πόλη μας αιωρείται
σε μια γωνιά
της τάξης (εικ. 3).

3

Με χάρτινα κουτιά φτιάξαμε σπίτια,
τα ζωγραφίσαμε, τα δέσαμε με σπάγκους
και τα κρεμάσαμε σε πηχάκια (εικ. 1).

2

Ισορροπούμε το παιχνίδι μας (εικ. 2).

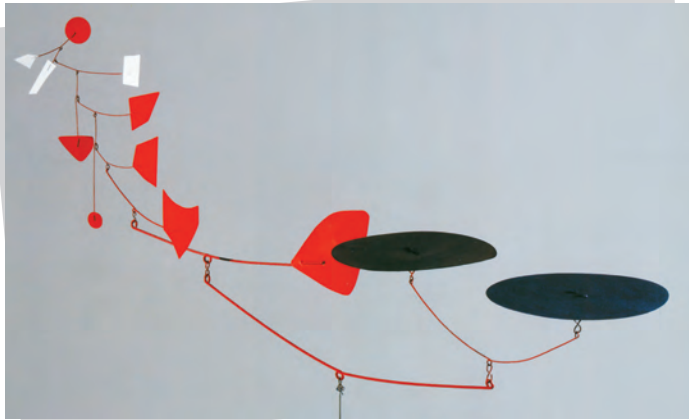

Φτιάξτε και εσείς τα δικά σας αιωρούμενα παιχνίδια και διακοσμήστε την τάξη σας.
Χρησιμοποιήστε άχρηστα υλικά (χάρτινα και μεταλλικά κουτιά, πλαστικά
μπουκάλια, σπирτόκουτα και παλιά παιχνίδια).

Αιωρούμενα αντικείμενα στην τέχνη

1

Ο **Κάλντερ**, ένας καλλιτέχνης που έζησε στην εποχή μας, έφτιαξε πολλά αιωρούμενα παιχνίδια και τα ονόμασε **μόμπιλς** (εικ. 1, 2).

2

Ο Κάλντερ κατασκεύαζε τα παιχνίδια του με απλά σχήματα. Τα κρεμούσε ψηλά και προσπαθούσε να τα ισορροπήσει.

3

Αυτή η κατασκευή του **Ζογγολόπουλου** με τις αιωρούμενες ομπρέλες βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη (εικ. 3).

Σκέψου μια ιστορία με τη θάλασσα, τις ομπρέλες και τον άνεμο.

Με τι μοιάζουν τα παιχνίδια του Κάλντερ και σε τι διαφέρουν από την κατασκευή του Ζογγολόπουλου;

Κούκλες που κινούνται, πολιτείες που αιωρούνται, κατασκευές που κρέμονται, ομπρέλες που παίζουν με τον άνεμο: ένας διαφορετικός τρόπος για παιχνίδια και δημιουργίες.

Γ4. Παιχνίδια με τον άνθρωπο

1η ομάδα

Η τάξη μας έγινε ένα μικρό εργαστήριο τέχνης. Χωριστήκαμε σε ομάδες και φτιάξαμε ανθρώπους με διαφορετικούς τρόπους και υλικά. Απολαύσαμε το παιχνίδι μας και σας παρουσιάζουμε τις δημιουργίες μας.

1

Σχεδιάζουμε περιγράμματα και τα καλύπτουμε με κόλλα (εικ. 1).

2

Στολίζουμε το έργο μας με μικρά πολύχρωμα χαρτάκια (εικ. 2).

Το πρώτο παιχνίδι

Σχεδιάστε και εσείς τα περιγράμματα των φίλων σας, απλώστε κόλλα και παίξτε χαρτοπόλεμο! Απολαύστε τις πρωτότυπες δημιουργίες σας και στολίστε με αυτές την τάξη σας.

2η ομάδα

3

Κόβουμε πολλά σχήματα, μικρά και μεγάλα, τα χρωματίζουμε και διαλέγουμε αυτά που θα ενώσουμε για να φτιάξουμε ανθρώπινα σώματα (εικ. 1, 2).

1

2

Με χαρτοπολτό φτιάχνουμε πρόσωπα και τα χρωματίζουμε (εικ. 3).

Το δεύτερο παιχνίδι

4

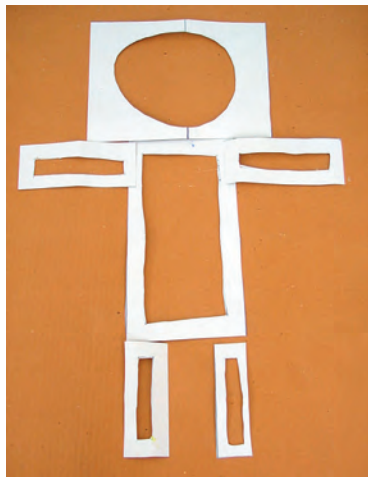

Φτιάξτε και εσείς με χαρτοπολτό και χαρτόνια τις δικές σας φιγούρες.

Τα ανθρωπάκια μας είναι έτοιμα (εικ. 4).

1

2

3η ομάδα

Με χοντρά χαρτόνια, φελλούς, σφουγγαράκια, μπατονέτες, κουτάκια φτιάχνουμε στάμπες και δημιουργούμε ανθρωπάκια με τυπώματα (εικ. 3, 4, 5).

3

Φτιάχνουμε με στένσιλ πολλά σχήματα, τα τοποθετούμε με τέτοιο τρόπο, ώστε να σχηματίσουμε ανθρωπάκια, και τα χρωματίζουμε (εικ. 1, 2).

4

5

Το τρίτο παιχνίδι

Με τυπώματα και στένσιλ μπορείτε και εσείς να φτιάξετε πολλά ανθρωπάκια. Παίξτε με τα χρώματα και μπερδέψτε τις δύο τεχνικές. Θα το ευχαριστηθείτε!

Όλες οι ομάδες μαζί

Παρατηρήστε τα ανθρωπάκια στο έργο μας
και ανακαλύψτε με ποιον τρόπο και ποια υλικά δημιουργήθηκαν.
Μπορείτε να βρείτε τους ανθρώπους που έφτιαξε η κάθε ομάδα;

Γ5. Μια ιστορία για φρούτα

Μ' αρέσουν τα φρούτα...

Μ: Να τα ζωγραφίζω
γιατί έχουν ωραία
χρώματα...
Πράσινα, βιολέ,
κόκκινα και κίτρινα...

Ν: Να τα τρώω γιατί έχουν
ωραία γεύση!

Μ: Κοίταξε πόσο μεγάλα φρούτα
ζωγράφισα! Σου αρέσουν;

Ν: Μμμ...
Είναι πολύ νόστιμα!

Μ: Έλα να ζωγραφίσουμε παρέα.

Ν: Σου ετοιμάζω
μια φρουτοσαλάτα.
Κόβω ένα μήλο στα δύο
και μετά στα τέσσερα...

Μ: Α, μια στιγμή! Μου έδωσες μια καταπληκτική ιδέα!
Πρόσεξε πόσο όμορφα είναι τα φρούτα και από μέσα! Κοίτα τα σχήματά τους,
κάποια αλλάζουν και χρώμα! Θέλεις να τα ζωγραφίσουμε παρέα;

Μ: Δεν είναι ωραία
η φρουτοσαλάτα
που ζωγραφίσαμε;

Ν: Ναι, αλλά
χάλασες
τη δική μου.

Μ: Μη στενοχωριέσαι! Σου έχω μια έκπληξη. Έχω μια συλλογή με φρούτα που ζωγράρισαν μεγάλοι καλλιτέχνες. Θέλεις να σου τη χαρίσω;

Ν: Ναι, είναι πολύ ωραία!
Να είχα κι εγώ λίγα κεράσια...

Μ: Πρόσεξες όμως τα ξεφλουδισμένα πορτοκάλια;

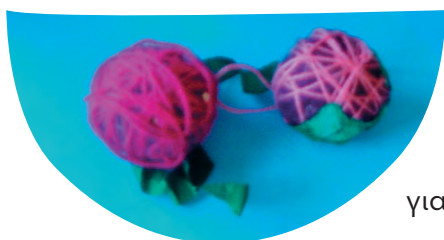

Μ: Να σου δείξω και έναν άλλον καλλιτέχνη που κάνει φρούτα με διαφορετικό τρόπο; Τον λένε **Παύλο** και τα φρούτα του είναι μικρά χάρτινα γλυπτά.

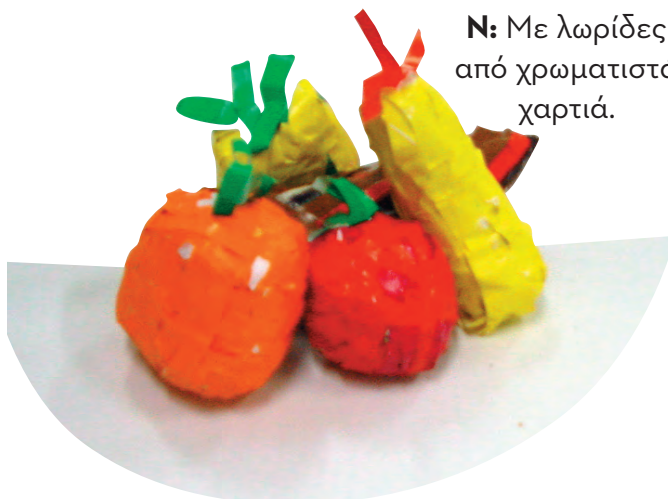

Ν: Με χρωματιστές κλωστές

Ν: Ο Παύλος μου έδωσε μια ιδέα. Να φτιάξουμε και εμείς φρούτα με διαφορετικούς τρόπους.

Ν: Με λωρίδες από χρωματιστά χαρτιά.

Μ: Με χαρτοπολτό.

Μ: Και κούκλες-φρούτα για να παίξουμε κουκλοθέατρο.

Ν: Τόσα φρούτα τι θα τα κάνουμε;

Μ: Να καλέσουμε τους φίλους μας και να κάνουμε μια γιορτή με φρούτα!

Μ: Πρέπει να διακοσμήσουμε την κουζίνα μας με φρούτα.

Μ: Με στένσιλ.
Θα τυπώσουμε φρούτα στα ποτήρια, τα πιάτα, τα σουβέρ, τα σουπλά, παντού!

Ν: Με ποιον τρόπο;

Ν: Να φτιάξουμε και ένα χάρτινο τραπεζομάντιλο.

Ελάτε στη γιορτή μας... Είναι για... "φρούτα"!

N-M: Και μην ξεχνάτε...

M: Μπορείτε να φτιάξετε και εσείς φρούτα με πολλούς τρόπους και να καλέσετε τους φίλους σας σε μια πρωτότυπη γιορτή!

N: Καλά όλα αυτά... αλλά μπορείτε να φτιάξετε και νόστιμες φρουτοσαλάτες! Να τρώτε περισσότερα φρούτα...

Ενότητα Δ

Ταξίδια στον φανταστικό κόσμο των δημιουργών

Θα ξεκινήσεις το ταξίδι σου με μια βαλίτσα σπαρμένη όνειρα και χρώματα για φανταστικές χώρες, θα συναντήσεις χιλιάδες ανθρώπους στον δρόμο σου που θα φορούν καπέλα και κοστούμια και θα μοιάζουν μεταξύ τους, θα γίνεις καπετάνιος σε μακρινές θάλασσες και πολύχρωμους ωκεανούς, θα παίξεις με σπασμένα παιχνίδια και στο τέλος του ταξιδιού σου θα γνωρίσεις έναν ζωγράφο που θα σε ξεναγήσει στην όμορφη χώρα της τέχνης.

Δ1. Ταξίδια με τον ζωγράφο της χαράς και του ονείρου

Ετοιμάσου!!! Ένα μαγικό ταξίδι αρχίζει...

Με το αεροπλάνο του ζωγράφου Αλέξη Ακριθάκη έτοιμο να απογειωθεί για μακρινούς ουρανούς (εικ. 1).

2

4

... Μια μαγική χώρα σε περιμένει για παιχνίδια και φανταστικές δημιουργίες (εικ. 4). **Καλό ταξίδι!!!**

Παρατήρησε τα έργα του Αλέξη Ακριθάκη και φτιάξε μια ιστορία για ένα φανταστικό ταξίδι που θα ήθελες να κάνεις.

Ταξίδια σε φανταστικούς ουρανούς, απογειωθείτε...

Σχεδιάζουμε πάνω σε μπλε χαρτί αεροπλάνα, αερόστατα, ελικόπτερα, χαρταετούς και βαλίτσες. Κολλάμε χρωματιστά χαρτιά με πολλά σχήματα και ξεκινάμε το ταξίδι μας (εικ. 1).

2

3

Απλώνουμε κόλλα ατλακόλ πάνω σε ένα μπαλόνι και κολλάμε στην επιφάνειά του λωρίδες από εφημερίδες. Όταν στεγνώσει, το στολίζουμε με χρωματιστά χαρτιά (εικ. 2, 3).

4

Κόβουμε διάφορα σχήματα σε χρωματιστά χαρτιά, τα κολλάμε σε ένα χαρτόκουτο και το αερόστατό μας είναι έτοιμο να ταξιδέψει (εικ. 4).

Διαλέξτε και εσείς με ποιον τρόπο θέλετε να ταξιδέψετε και φτιάξτε τα δικά σας έργα.

Το τρένο των χρωμάτων ξεκινά! Επιβιβαστείτε...

Φτιάχνουμε τα βαγόνια και τη μηχανή του τρένου με χαρτόκουτα. Τα χρωματίζουμε και κολλάμε πάνω τους τα χερούλια, τις ρόδες και τις βαλίτσες μας (εικ. 1, 2, 3).

1

2

3

Δοκιμάστε και εσείς να φτιάξετε το δικό σας τρένο και οργανώστε ένα φανταστικό ταξίδι στην αυλή του σχολείου σας (εικ. 4).

4

Ο Αλέξης Ακριθάκης ήταν ο οδηγός στο φανταστικό μας ταξίδι. Μας καλεί στον δικό του κόσμο να παίξουμε με τα δικά του πολύχρωμα παιχνίδια. Βαλίτσες, αεροπλάνα, αερόστατα, τρένα και χαρταετοί γίνονται ένας κόσμος παραμυθένιος, ένας κόσμος γιορτινός, της χαράς και του ονείρου!!!

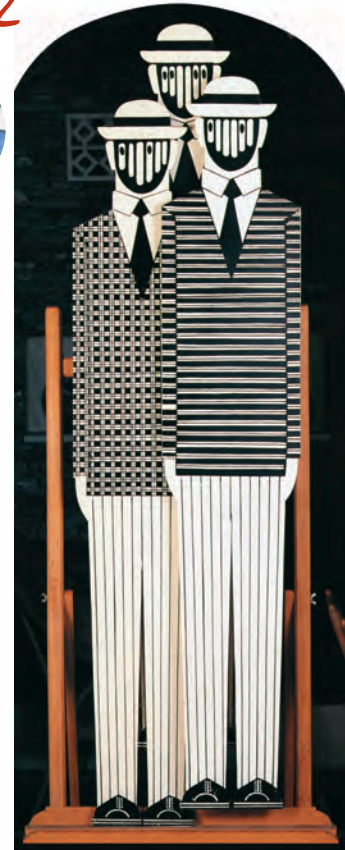
Δ2. Άνθρωποι στη σειρά

Ένας, δύο, τρεις, τέσσερις... χιλιάδες άνθρωποι στη σειρά
με τα ίδια ρούχα, τα ίδια καπέλα, τα ίδια παπούτσια,
τα ίδια πρόσωπα (εικ. 1, 2, 3).

1

2

Αλλά και ο μοναχικός ποδηλάτης και ο πιλότος
μοιάζουν κι αυτοί με το πλήθος (εικ. 4, 5).

4

5

3

Ο ίδιος άνθρωπος που επαναλαμβάνεται πολλές φορές είναι
ο ήρωας στον φανταστικό κόσμο του Γιάννη Γαϊτή,
ενός από τους σημαντικότερους Έλληνες δημιουργούς.

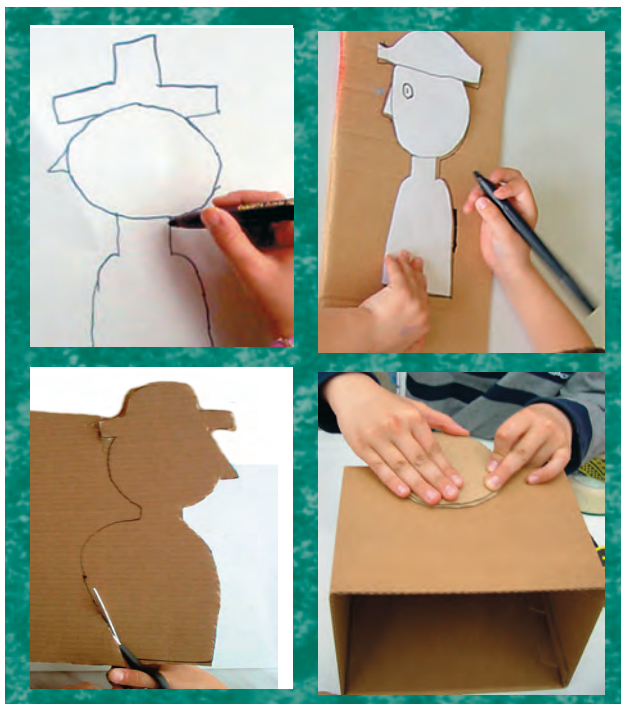
Σχεδίασε σε χαρτόνι το περίγραμμα του δικού σου ήρωα, φτιάξε με αυτό ένα
στένσιλ και με το ίδιο χρώμα επανάλαβε πολλές φορές στη σειρά τον ήρωά σου.

Παιχνίδια στη σειρά

1 Με αφορμή το έργο του Γαΐτη φτιάχνουμε και εμείς τις δικές μας χάρτινες δημιουργίες.

Παρατήρησε τις φωτογραφίες... Έτσι φτιάξαμε τα χάρτινα παιχνίδια μας (εικ. 1).

3

Θέλουμε πολλά ίδια σχήματα για να ντύσουμε τις φιγούρες μας και γι' αυτό χρησιμοποιούμε τα παλιά τετράδια των μαθηματικών μας (εικ. 2, 3).

Φτιάξτε και εσείς μικρά χάρτινα παιχνίδια με ποδήλατα, αεροπλάνα, καρτσάκια και ανθρωπάκια. Μπορείτε να διοργανώσετε μια πρωτότυπη έκθεση στην τάξη σας με τις δικές σας δημιουργίες.

Σε χαρτόνια σχεδιάζουμε
το περίγραμμα του σώματός
μας μέχρι τον λαιμό
και το κόβουμε (εικ. 1).

1

2

3

Φτιάχνει ο καθένας
το καπέλο
και το κοστούμι του
με εφημερίδες
και παλιά τετράδια
(εικ. 2, 3).

Παιδιά στη σειρά

Φοράμε τα κοστούμια και τα καπέλα
και μπαίνουμε στη σειρά (εικ. 4)!

4

Φτιάξτε και εσείς τα δικά σας κοστούμια και...
μπείτε στη σειρά!

Βλέποντας τα έργα του Γαϊτή και τις δικές μας
δημιουργίες θα μπορούσες να φτιάξεις ένα
παραμύθι με τις λέξεις **καπέλο, άνθρωπος, πλήθος,**
παρέλαση, ένας, εκατομμύρια και να το ζωγραφίσεις;

Δ3. Καράβι που ταξιδεύει στο όνειρο

Παίρνουμε τα χρώματα του Ακριθάκη και τα ανθρωπάκια του Γαϊτή και φτιάχνουμε αυτό το καράβι. Θέλετε να ταξιδέψουμε παρέα;

Ο Δημήτρης και η Αριάδνη είναι οι καπετάνιοι του καραβιού. Τι ρούχα φοράει ο Δημήτρης και τι ρούχα η Αριάδνη; Βρες ποια μέρη του καραβιού έφτιαξε ο καθένας τους. Κατασκευάστε το δικό σας καράβι και γράψτε μια ιστορία με τις λέξεις **Ελλάδα, σημαίες, βαλίτσες, θάλασσα, επιβάτες, περιπέτεια**.

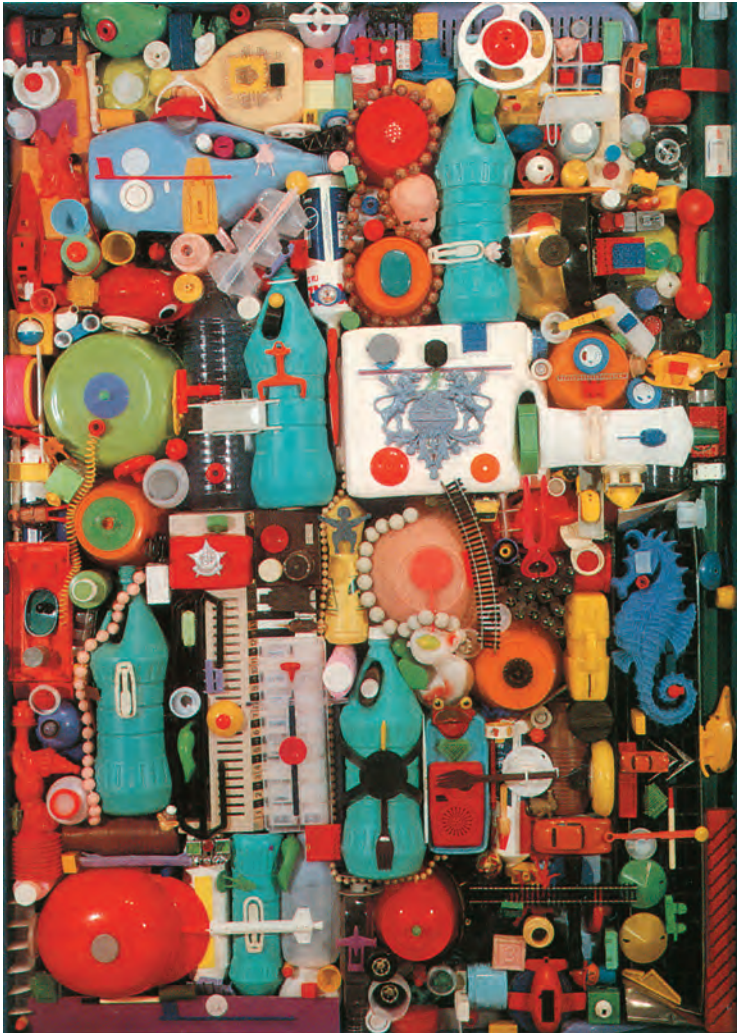

Δ4. Το ραντεβού των σκουπιδιών

Κίτρινα, κόκκινα, μπλε, πράσινα και πορτοκαλιά σκουπίδια, ο ιππόκαμπος, η μελώδικα, το αεροπλάνο, το παιχνίδι που έσπασε την ώρα που έπαιζε κάποιο παιδί έγιναν οι πολύχρωμες δημιουργίες του **Βασίλη Σκυλάκου** (εικ. 1).

1

Πώς σου φαίνεται η ιδέα του Βασίλη Σκυλάκου να φτιάχνει τα έργα του με σκουπίδια; Δώσε τον δικό σου τίτλο στο έργο του.

2

Τους είπαμε να μην τα πετάξουν...

Ψάξαμε και εμείς, τα βρήκαμε, τα κολλήσαμε μέσα σε χαρτόκουτα και κάναμε τη συναυλία των σκουπιδιών (εικ. 2, 3).

3

Πρόσεξε το έργο του Βασίλη Σκυλάκου και των παιδιών. Φτιάξε έναν κατάλογο με τα αντικείμενα που χρησιμοποίησαν. Θα μπορούσες να συγκεντρώσεις κάποια από αυτά και με τους φίλους σου να φτιάξετε τις δικές σας δημιουργίες στην τάξη;

Η παρέλαση των σκουπιδιών

Συγκεντρώσαμε σκουπίδια
και τα παρατηρήσαμε προσεκτικά.

Μας οδήγησαν τα σχήματά τους και σκεφτήκαμε πώς
με ένα τετράγωνο, έναν κύκλο, ένα τρίγωνο και ένα πολύγωνο
μπορούμε να φτιάξουμε ανθρώπους, ζώα, αυτοκίνητα, τρένα,
φυτά και άλλες μορφές (εικ. 1, 2, 3, 4, 5).

5

Στο τέλος χρωματίσαμε
τις κατασκευές μας (εικ. 5).

Θέλετε και εσείς να κάνετε τις δικές σας κατασκευές;
Συγκεντρώστε τα υλικά και σκεφτείτε πώς θα κάνετε τις δικές σας μετατροπές.
Είναι σίγουρα ένα ευχάριστο παιχνίδι. Μην ξεχάσετε να τα χρωματίσετε.

Οι μάστορες των χαλασμένων παιχνιδιών

1

2

Συγκεντρώσαμε τα χαλασμένα μας παιχνίδια, τα χωρίσαμε σε ομάδες και σκεφτήκαμε πώς με τα κομμάτια τους μπορούμε να φτιάξουμε καινούργια παιχνίδια (εικ. 1, 2, 3, 4, 5).

3

4

5

Μπορείς να γίνεις και εσύ ο μικρός μάστορας των χαλασμένων σου παιχνιδιών. Σκέψου πώς θα τα συναρμολογήσεις και φτιάξε τα καινούργια σου παιχνίδια.

Έχεις σκεφτεί πόσα πράγματα περνούν καθημερινά από τα χέρια σου; Χάρτινα και μεταλλικά κουτάκια, καπάκια, πλαστικά μπουκάλια, ο μαρκαδόρος που τελείωσε, ένα παιχνίδι που χάλασε... Είδες πόσα πράγματα έφτιαξες με όλα αυτά; Τι άλλο θα μπορούσες να κάνεις;

Δ5. Ο Πάουλ Κλές μιλάει με ένα παιδί

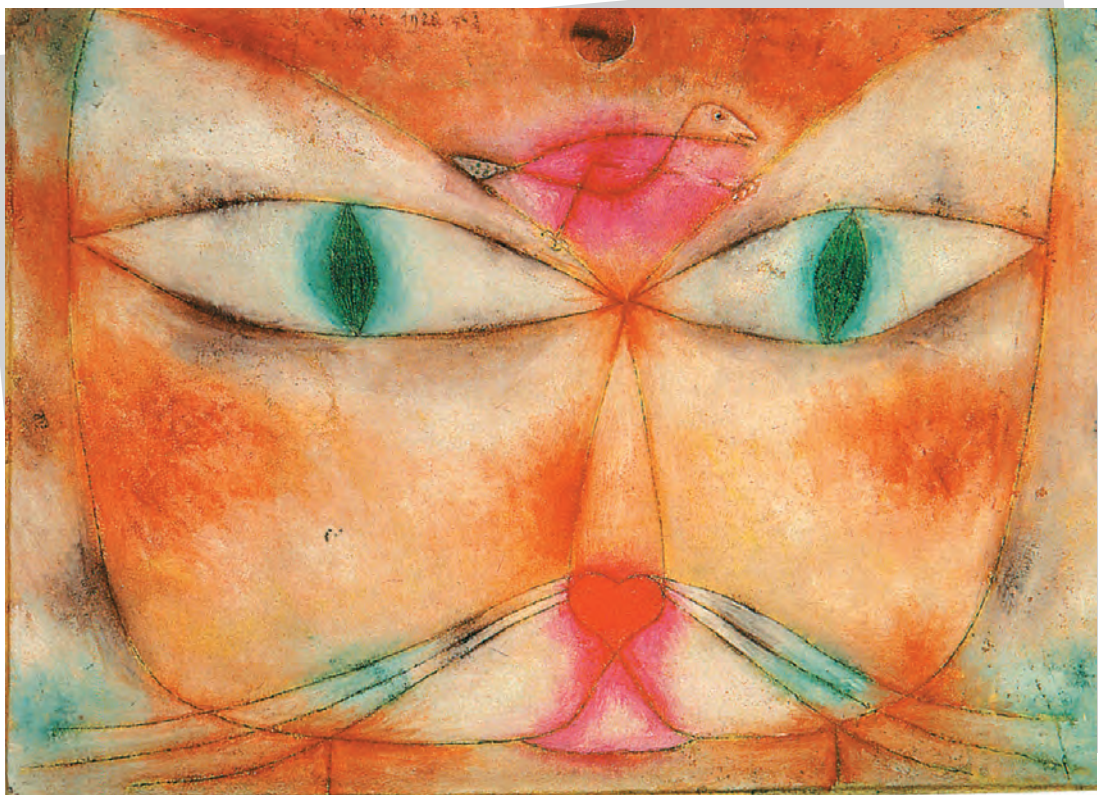

- Π:** Γιατί δεν ζωγραφίζετε
τα πρόσωπα όπως είναι;
- Κ:** Αυτό το κάνει
η φωτογραφική μηχανή.
Τα δικά μου πρόσωπα είναι
πιο αληθινά από τα πραγματικά.
Δε θέλω να ζωγραφίζω
τον άνθρωπο όπως είναι,
αλλά όπως θα μπορούσε να είναι.

Π: Ποιος θα θέλατε να είσαστε αν όχι ο εαυτός σας;

Κ: Μια γάτα στο σπίτι μου.

Π: Θα μπορούσε ένα πρόσωπο να είναι μια γάτα;

Κ: Ποια είναι η γνώμη σου;

Ένας πίνακας μπορεί να είναι και ένα όνειρο;

Π: Ένα πανέμορφο δάσος με φανταστικά χρώματα!

Κ: Και μέσα του επτά πουλιά. Μπορείς να τα βρεις;

Π: Ένα πουλί περπατάει ανάποδα στα σύννεφα. Γιατί;

Κ: Μα ένας πίνακας μπορεί να είναι ένα όνειρο!

Π: Ένα νυχτολούλουδο με τις ρίζες του στον ουρανό, σαν το πουλί που περπατάει ανάποδα.
Το μισοφέγγαρο και ένας μαύρος ήλιος στο κέντρο.

Κ: Ένα όνειρο κρυμμένο μέσα στο σκοτάδι που μπορείς να το δεις και ανάποδα!

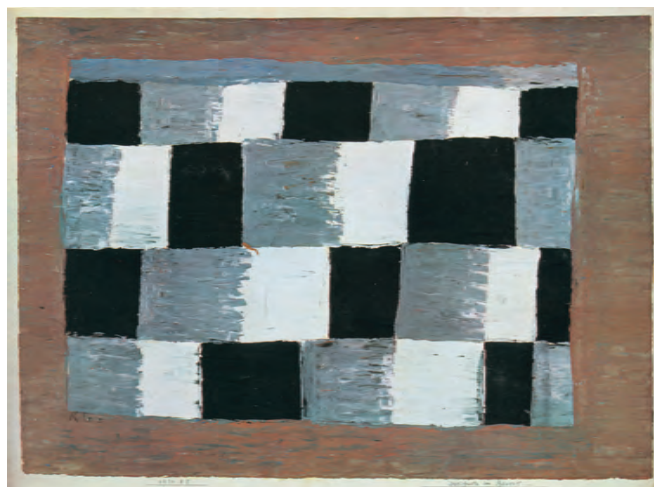
Κ: Δυο πίνακες του ονείρου. Μπορείς να βρεις σε τι μοιάζουν;
Εσύ ζωγραφίζεις τα όνειρά σου;

1, 2, 3... με ρυθμό!

Κ: Μαύρο, γκρι, άσπρο... ένα, δύο, τρία...
όταν επαναλαμβάνονται δημιουργούν
έναν καλό ρυθμό. Αν διαβάσεις τα χρώματα
με τη σειρά, θα τον ανακαλύψεις.
Πρόσεξε όμως, ο ρυθμός κάπου αλλάζει.
Μπορείς να βρεις την αλλαγή;

Κ: Παίζω με τα χρώματα,
όπως με τα πλήκτρα στο πιάνο.
Με ρυθμό φτιάχνω τα έργα μου
όπως στη μουσική.
Ρυθμικά ονόμασα και τα έργα που βλέπεις.

Κ: Και ο κήπος μου έχει ρυθμό
με μικρά και μεγάλα δέντρα.
Αν προσέξεις το παραπάνω
σχέδιο, θα τον ανακαλύψεις.
Π: Εγώ ανακάλυψα και μια καμήλα!...

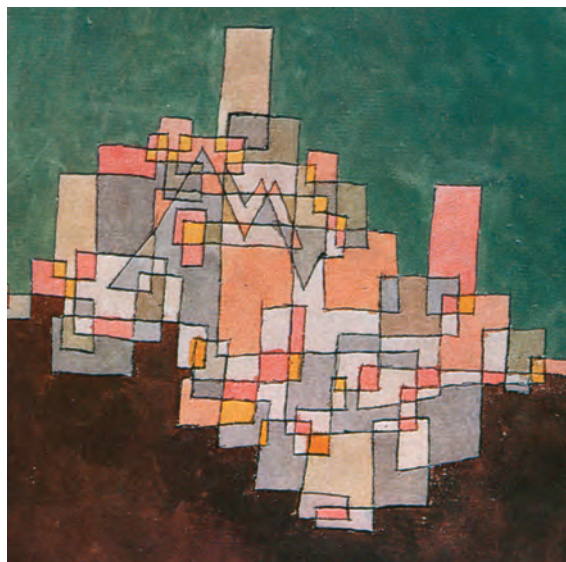
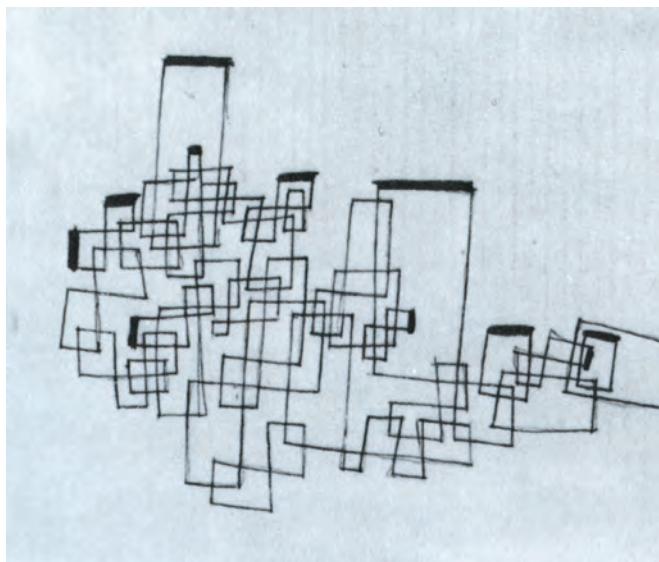

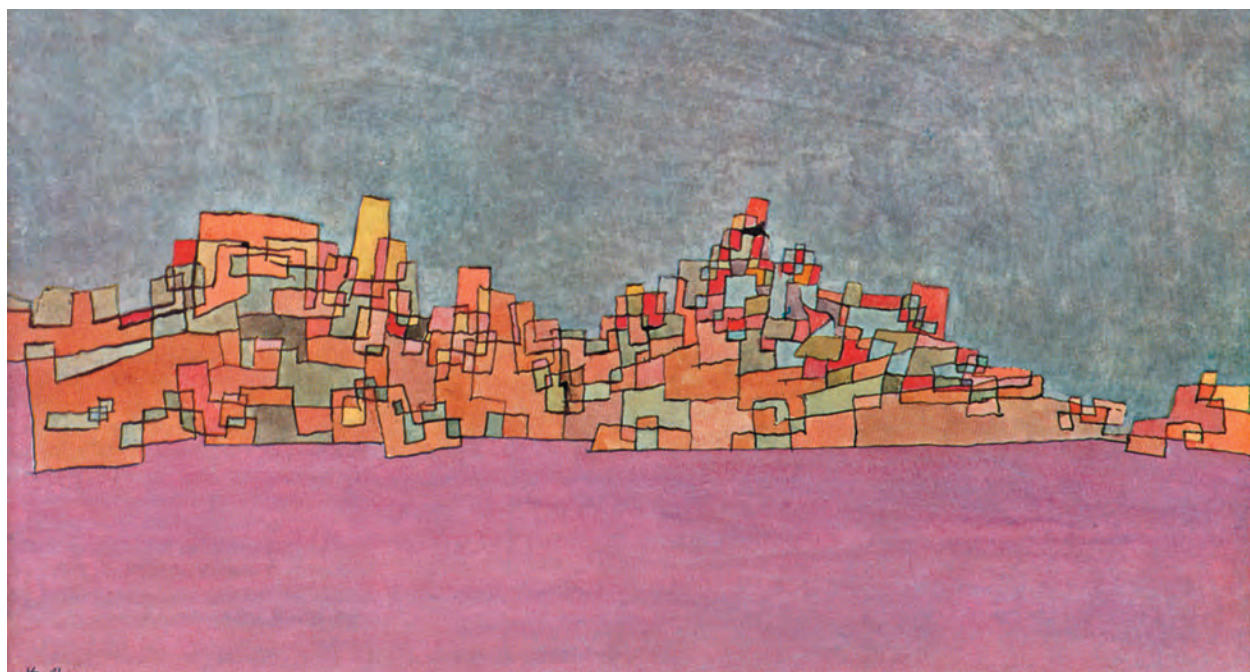
Πάνω, κάτω, δεξιά, αριστερά... Μια πόλη σε ρυθμό

Κ: Μια γραμμή που ανεβαίνει, κατεβαίνει, πηγαίνει αριστερά και δεξιά, ξαναγυρνά πίσω...
Και να, μια πόλη μπροστά σου!

Κ: Χτίζω τις πόλεις μου με σχήματα. Ένα τετράγωνο δίπλα σε ένα άλλο, να ένα παραλληλόγραμμο. Και πάλι ένα τετράγωνο πάνω και ένα τετράγωνο κάτω, και να η πόλη με ρυθμό απλώνεται πάνω στους δύο λόφους!

Κ: Με ένα μολύβι οδήγησε τη γραμμή πάνω σε ένα άσπρο χαρτί και σχεδίασε τις δικές σου φανταστικές πόλεις.
Άφησε τα σχήματά σου να πλημμυρίσουν με χρώματα.

Π: Ζωγραφίζατε από μικρός;

Κ: Έκανα πολλά σχέδια και ζωγραφιές.

Ακόμα και τα περιθώρια των τετραδίων μου ήταν γεμάτα καρικατούρες.

Οι γονείς μου ήταν μουσικοί.

Όταν ήμουν 7 χρόνων, άρχισα να παίζω βιολί.

Αργότερα με ρώτησαν:

Θα γίνεις μουσικός

ή ζωγράφος;

Έγινα ζωγράφος.

Π: Ποιος είναι ο δάσκαλός σας;

Κ: Η φύση! Το φύλλο, η ρίζα ενός δέντρου, το αγριόχορτο, ένα βότσαλο μπορεί να γίνουν αφορμή για τις δημιουργίες μου.

Πρόσεξε τη συλλογή μου.

Π: Τι γνώμη έχετε για τις παιδικές ζωγραφιές;

Κ: Τις θαυμάζω! Τα παιδιά έχουν καλλιτεχνικό ταλέντο και τα έργα τους είναι σημαντικά όσο και των μεγάλων.

Κ: Εγώ κράτησα τις ζωγραφιές που έκανα μικρός. Εσύ κρατάς τις δικές σου; Μπορείς να φτιάξεις έναν φάκελο και να φυλάξεις τα έργα σου. Όταν μεγαλώσεις, θα είναι για σένα ένα πολύτιμο ενθύμιο.

Π: Τα έργα σας μοιάζουν παιδικά!

Κ: Το κουκλοθέατρο είναι ένα έργο που έφτιαξα για παιδιά...
Τα έργα μου θέλω να αρέσουν και στα παιδιά...

Βιβλιογραφία για τους μαθητές

1. *Ανακαλύπτω την τέχνη* (Μανέ, Μονέ, Γκογκέν, Βαν Γκογκ, Γκόγια, Μετεμπρεσιονισμός, Εμπρεσιονισμός, Γλυπτική, Αναγέννηση, Προοπτική, Σύνθεση, Η γλώσσα της Ζωγραφικής, Ακουαρέλα, Χρώμα), εκδ. Δεληθανάσης-Ερευντές.
2. *Γνωριμία με τους ζωγράφους* (Σαγκάλ, Βαν Γκογκ, Γκογκέν, Ρουσό), εκδ. Διάγραμμα/Ντουντούμης.
3. *Γνωριμία με τους μεγαλύτερους ζωγράφους του κόσμου* (Μποτιτσέλλι, Μονέ, Νταλί, Βαν Γκογκ, Μιχαήλ Άγγελος, Ρέμπραντ, Ματίς, Ρενουάρ, Λεονάρντο Ντα Βίντσι, Πικάσο), εκδ. Μοντέρνοι Καιροί, 1998.
4. Γρόσδος Σταύρος, *Το πανηγύρι των χρωμάτων*, εκδ. Μαστορίδη, Θεσ/νίκη 1996.
5. Ζαχαροπούλου Κατερίνα, *Παιχνίδι με την Τέχνη, Τσόκλης (Ο Άγιος Γεώργιος και ο Πύθωνας)*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1996.
6. *Η πρώτη γνωριμία με την τέχνη* (Πορτρέτα, Σκηνές, Τοπία, Ζώα), εκδ. Ερευντές, Αθήνα 1995.
7. *Η τέχνη για παιδιά* (Ραούλ Ντιφί, Βαν Γκογκ, Μπρέγκελ, Ματίς, Πικάσο, Πάουλ Κλήε), εκδ. Οδυσσεάς-Αίολος.
8. Κρητικού Αθηνά, *Στον Κόσμο της Τέχνης* (Ζωγραφική), Κεντρική διάθεση Αθ. Π. Χριστάκης.
9. *Μια Κυριακή με τον...* (Λεονάρντο Ντα Βίντσι, Βελάσκεθ, Ρεμπράντ, Ρενουάρ), εκδ. Άμμος, Αθήνα 1992.
10. Ντεκάστρο Μαρίζα, *Οδηγός για παιδιά, Βυζαντινή Τέχνη*, εκδ. Κέδρος.
11. Ντεκάστρο Μαρίζα, *Οδηγός για παιδιά, Λαϊκή Τέχνη*, εκδ. Κέδρος.
12. *Οι Έλληνες ζωγράφοι για τα παιδιά* (Γουναρόπουλος, Γύζης, Ιακωβίδης, Μπουζιάνης), Εξάντας Εκδοτική Ε.Π.Ε., 1979.
13. *Παιχνίδια με την τέχνη* (Σαγκάλ, Πικάσο, Τζότο, Λεονάρντο), εκδ. Καστανιώτη.
14. Ρίτσμον Ρόμπιν, *Γνωριμία με το Γλύπτη-Ζωγράφο-Ποιητή Μιχαήλ Άγγελο*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1992.
15. *Στα μονοπάτια της τέχνης* (Η Ιστορία της Αρχιτεκτονικής, Ιμπρεσιονισμός, Η Ιστορία της Γλυπτικής), εκδ. Μοντέρνοι Καιροί, Αθήνα 2000.
16. Χατζή Γιολάντα, *Οδηγός για παιδιά, Έλληνες Ζωγράφοι 19ος αι.*, εκδ. Κέδρος.
17. Χατζή Γιολάντα, *Οδηγός για παιδιά, Έλληνες Ζωγράφοι 20ός αι.*, εκδ. Κέδρος.
18. Χατζή Γιολάντα, *Οδηγός για παιδιά, Γάλλοι Ζωγράφοι 15ος-19ος αι.*, εκδ. Κέδρος.
19. Χατζή Γιολάντα, *Οδηγός για παιδιά, Ιταλοί Ζωγράφοι 13ος-18ος αι.*, εκδ. Κέδρος.
20. Heslewood Juliet, *Η Ιστορία της Δυτικής Ζωγραφικής*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1995.
21. Heslewood Juliet, *Η Ιστορία της Δυτικής Γλυπτικής*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1995.

Ευχαριστούμε τους παρακάτω εκδοτικούς οίκους των οποίων το φωτογραφικό υλικό χρησιμοποιήσαμε:

A1. 1. Τζούλιετ Χέζλεγκουντ, Γνωριμία με τον Πικάσο, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1993. 2. Πάουλ Κλέε, Η Εικαστική Σκέψη Ι, Εκδοτικός οίκος Μέλισσα. A2. 1. Faucheteaus. Malevich, Academy editions, London, 1992. 2. Centre Georges Pompidou Collections du Musée National d'Arte Moderne. A3 Robert and Sonia Delaunay, Mam, Musée D'Art Moderne De la Ville de Paris, 1987. 2. Λέο Μπουσκάγια, Να ζεις, ν' αγαπάς και να μαθαίνεις, εκδ. Γλάρος, Απρίλιος 1988. A4. 1, 2. Collection Fondation Dubuffet, Paris. 3. Jean Dubuffet, Museum der Moderne Salzburg. A5. 1, Γιάννης Κουνέλης, Λιμναία Οδύσσεια, κείμενα και συνεντεύξεις 1966-1989, εκδ. Άγρα - Γκαλερί Bernier, Αθήνα 1990. Η Τέχνη του 20ού αιώνα, Τόμος III, Άλκνς Χαραλαμπίδης, University Studio Press, εκδ. Επιστημονικών Βιβλίων & Περιοδικών, Θεσσαλονίκη 1995. 3, 4. Μποέτι Ιντερνέτ..

B1. Εγκυκλοπαίδεια Κουτσώ, Ο κόσμος των θαλάσσιων, εκδ. Αλκυών. 2 Ο κόσμος των φυτών και των ζώων, τόμος 1, Εκδοτικός Οργανισμός Χρυσός Τύπος Α.Ε. Αθήνα. 3. Ο θαυμαστός κόσμος των γνώσεων, Πρωτότυπη εγκυκλοπαίδεια Disney, Συντροφιά με τα ζώα II. B2. 1. Πόπη Ζώρα, Ελληνική Τέχνη, Λαϊκή Τέχνη, Εκδοτική Αθηνών. 2. Βαν Γκογκ, Masini Lara Vinca, Van Gogh, Thames and Hudson. 3. Αντι Γουόρχολ, Osterwold Tilman, Taschen. 4. Νίκος Χατζηκυριάκος Γκίκας, εκδ. Αδάμ, Αθήνα 1991. 5. Nolde Emil, The Art Book, Phaidon.

B3. 1. Ποίημα του Γιάννη Ρίτσου. Το Βιβλίο των Τραγουδιών, Γ. Σακελλαρίδης, Ελληνικά Γράμματα. 2. Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα. 3. Όλγα Μεντάθου-Πολύζου, Γιώργος Ιακωβίδης, εκδ. Αδάμ. 4. Jean Dubuffet, Museum der Modern Salzburg, Agnes Husslein-Arco. 5. Πικάσο, Αντονίνα Βαλντέν, Πάμπλο Πικάσο, Εκδόσεις Γκοβόστη 1993. B4. 1. Μενέλαος Λουντέμης, Ένα παιδί μετράει τ' άστρα, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999. 2. Περιοδικά National Geographic και Experiment. 3. Μποέτι, Ιντερνέτ. 4. Χρήστος Μπουρονίκος «Διαστημικές κάψουλες». 1997, Ιλεάνα Τούντα, Κέντρο Σύγχρονος Τέχνης. B5. 1, 2 Η Τέχνη του 20ού αιώνα, Τόμος III, Άλκνς Χαραλαμπίδης, University Studio Press, εκδ. Επιστημονικών Βιβλίων & Περιοδικών, Θεσσαλονίκη 1995.

Γ1. 1. Δημήτρης Μυταράς 1987, Zoumboulakis Galleries. 2. Δημήτρης Μυταράς, εκδ. Αδάμ, Αθήνα 1989. 3. Δημήτρης Μυταράς, Γκαλερί Ειρμός, Θεσσαλονίκη 1998. 4, 5, 6, 7. Μυταράς, εκδόσεις Αδάμ, Αθήνα 1994. 8. Δημήτρης Μυταράς-Κάρολος Βράτιτς, Σαράντα ελληνικά κοχύλια, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1997. Γ2. 1, 2, 3, 4. Νεοιθική Ελλάς, Δημητρίου Ρ. Θεοχάρη, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας, 1973, Δ/ση εκδ. Στ. Α. Παπαδόπουλος.

Γ3. 1, 2. Harry N. Abrams, Calder, Great Modern Masters, Cameo-Abrams Inc. Publishers. 3. Περιοδικό The Art Magazine, τεύχος 18, Ιούλιος - Αύγουστος 1995.

Γ5. 1, 2 άλφα βήτα, εκδ. Σίγμα-Φωτεινή Στεφανίδη, Αθήνα 2002. 3, 4. Περικλής Πανταζής, 1849-1884, Ίδρυμα Ευάγγελου Αβέρωφ-Τοσίτσα, Αθήνα 1994. 5, 6. Γιοχάννες Ίπτεν, Η Τέχνη του χρώματος, Κείμενα Εικαστικών Καλλιτεχνών 5, Αθήνα 1998. 7, 8 Dutch Painting in soviet Museums, Aurora Art Puplishers, Leningrad, 1982, Yugoslavia.

Δ1. 1, 2, 3, 4. Ακριθάκης, εκδ. Ιανός, Ίδρυμα Ιωάννου Φ. Κωστόπουλου. Δ2. 1, 2. Γιάννης Γαϊτς, ΙΘ' Δημήτρια, Δήμος Θεσσαλονίκης, Βαφοπούλειο Πνευματικό Κέντρο, 1994. 1. Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα. 3, 4. The Art magazine, τεύχος 10, Σεπτέμβριος 1984. Δ4. 1 The Art magazine, τεύχος 12, Νοέμβριος 1994. Δ5. 1, 16. Kunstmuseum, Bern. Jeannine Fiedler and Peter Feierabend, Bauhaus, Konemann 1999. 2. Abrams The Museum of Modern Art, New York. 3, 4, 5, 6. Paul Klee, Prestel-Verlag. 7, 10, 13 Will Grohmann, DuMont Buchverlag Köln, Paul Klee, Bibliothek grober Maler, 1977. 8, 9, 11. Πάουλ Κλέε, Η Εικαστική Σκέψη Ι, τα μαθήματα στη σχολή Μπάουχάους, Εκδοτικός οίκος Μέλισσα, Αθήνα 1989. 14. Klee, Opere dal 1885 al 1933, Municipio di Mendrisio, Societa di banca asavizzera. 15, 16, 12. Άνδρος, 1993, Μουσείο Σύγχρονος Τέχνης - Ίδρυμα Βασίλη & Ελίζας Γουλιανδρή.

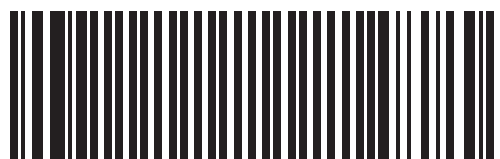
Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ & ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0022
ISBN 978-960-06-2475-5

(01) 000000 0 10 0022 1